

Βρυξέλλες, 19 Μαΐου 2017
(OR. en)

9459/17

DEVGEN 110
ACP 54
RELEX 438

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Με ημερομηνία: 19 Μαΐου 2017

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 9393/17 + COR 1

Θέμα: Ευρωπαϊκή Κοινή Αντίληψη για την Ανάπτυξη

Επισυνάπτεται στο παράρτημα, για τις αντιπροσωπίες, η νέα Ευρωπαϊκή Κοινή Αντίληψη για την Ανάπτυξη, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο κατά την 3540ή σύνοδό του στις 19 Μαΐου 2017.

Το Συμβούλιο θα διαβιβάσει το εγκριθέν κείμενο στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προκειμένου αυτό να μπορέσει να ολοκληρώσει τις δικές του εσωτερικές διαδικασίες εν όψει της επικείμενης από κοινού υπογραφής, υπό τη μορφή κοινής δήλωσης του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνεργχόμενων στο πλαίσιο του Συμβουλίου, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής.

**Η ΝΕΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
«Ο ΚΟΣΜΟΣ ΜΑΣ, Η ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ ΜΑΣ, ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΜΑΣ»**

1. Το θεματολόγιο του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη (θεματολόγιο του 2030), που εγκρίθηκε τον Σεπτέμβριο του 2015 από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, αποτελεί την αντίδραση της διεθνούς κοινότητας στις παγκόσμιες προκλήσεις και τάσεις σε σχέση με τη βιώσιμη ανάπτυξη. Το θεματολόγιο του 2030, στον πυρήνα του οποίου βρίσκονται οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), είναι ένα πολιτικό πλαίσιο μετασχηματισμού για την εξάλειψη της φτώχειας και την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης σε παγκόσμιο επίπεδο. Διασφαλίζει την εξισορρόπηση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών διαστάσεων της βιώσιμης ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένων των κρίσιμων ζητημάτων της διακυβέρνησης και της προώθησης ειρηνικών κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς, αναγνωρίζοντας τις ουσιαστικές διασυνδέσεις μεταξύ των στόχων και των σκοπών της. Επιπλέον, πρέπει να υλοποιηθεί ως σύνολο και όχι επιλεκτικά. Στόχος του θεματολογίου του 2030 είναι η ενσωμάτωση όλων των πολιτών· επιδιώκει δε να βοηθήσει πρωτίστως εκείνους που υστερούν περισσότερο.
2. Η μετάβαση από τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) αντικατοπτρίζει τη μεταβολή της προσέγγισης όσον αφορά την παγκόσμια ανάπτυξη. Η προσέγγιση αυτή, που βασίζεται στη βιώσιμη ανάπτυξη και τα ανθρώπινα δικαιώματα, συνάδει πλήρως με τις αξίες και τις αρχές της ΕΕ. Το θεματολόγιο του 2030 και οι 17 ΣΒΑ του έχουν καθολικό χαρακτήρα και ισχύουν για όλες τις χώρες σε όλα τα στάδια ανάπτυξης, με βάση την ανάληψη ίδιας ευθύνης σε εθνικό επίπεδο και τη συνυπευθυνότητα. Η ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων μεταξύ πολλαπλών ενδιαφερομένων είναι καθοριστικής σημασίας για την υλοποίηση των ΣΒΑ.
3. Το πρόγραμμα δράσης της Αντίς Αμπέμπα, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του θεματολογίου του 2030, ορίζει ένα νέο μοντέλο υλοποίησης με την αποτελεσματική χρήση χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών μέσων, δίνοντας ηγετικό ρόλο στην εγχώρια δράση και τις ορθές πολιτικές. Επιπλέον, το θεματολόγιο του 2030 συμπληρώνεται από το Πλαίσιο Σεντάι για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών και από τη συμφωνία των Παρισίων για την κλιματική αλλαγή, που παρέχει νομικά δεσμευτικό πλαίσιο το οποίο θέτει τις παγκόσμιες προσπάθειες για το κλίμα σε νέα τροχιά. Η υλοποίηση αυτών των δεσμεύσεων πρέπει να στηριχθεί σε μια παγκόσμια τάξη που θα βασίζεται σε κανόνες και θα έχει ως βασική αρχή την πολυμερή προσέγγιση και ως πυρήνα τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών.

4. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν δεσμευθεί να προωθούν την αξιοπρεπή ζωή για όλους, η οποία συνδυάζει την οικονομική ευημερία και την αποδοτικότητα, τις ειρηνικές κοινωνίες, την κοινωνική ένταξη και την περιβαλλοντική ευθύνη. Με αυτόν τον τρόπο, οι προσπάθειες θα εστιαστούν στην εξάλειψη της φτώχειας, τη μείωση των τρωτών σημείων και την αντιμετώπιση των ανισοτήτων προκειμένου να διασφαλιστεί η ενσωμάτωση όλων των πολιτών. Συνεισφέροντας στην επίτευξη των στόχων του θεματολογίου του 2030, η ΕΕ θα ενθαρρύνει τη δημιουργία μιας ισχυρότερης, πιο βιώσιμης και ευημερούσας Ευρώπης χωρίς αποκλεισμούς.
5. Η Ευρωπαϊκή Κοινή Αντίληψη για την Ανάπτυξη παρέχει το πλαίσιο για την υλοποίηση του θεματολογίου του 2030 σε συνεργασία με τις αναπτυσσόμενες χώρες, λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο που προβλέπει η Συνθήκη της Λισαβόνας. Επιπλέον, η συνολική στρατηγική για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας της ΕΕ (συνολική στρατηγική) παρέχει ένα γενικό όραμα για μια συλλογική και αξιόπιστη δέσμευση άμεσης ανταπόκρισης ανά τον κόσμο.
6. Σκοπός της παρούσας Κοινής Αντίληψης είναι η παροχή του πλαισίου για την κοινή προσέγγιση σχετικά με την αναπτυξιακή πολιτική που θα εφαρμοστεί από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη, με πλήρη σεβασμό των διακριτών ρόλων και των αρμοδιοτήτων του καθενός. Επίσης, θα καθοδηγεί τις δράσεις των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των κρατών μελών στο πλαίσιο της συνεργασίας τους με όλες τις αναπτυσσόμενες χώρες. Οι δράσεις της ΕΕ και των κρατών μελών θα αλληλοενισχύονται και θα είναι συντονισμένες για την προώθηση της συμπληρωματικότητας και του αντικτύπου τους.

1. Η ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΕ ΣΤΟ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ 2030

1.1. Ισχυρότερη και αποτελεσματικότερη δράση της ΕΕ σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο

7. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να αντιδράσουν στις τρέχουσες παγκόσμιες προκλήσεις και ευκαιρίες στο πλαίσιο του θεματολογίου του 2030. Θα εφαρμόσουν το θεματολόγιο του 2030 σε όλες τις εσωτερικές και εξωτερικές πολιτικές, μέσω μιας συνολικής και στρατηγικής προσέγγισης, ενσωματώνοντας με ισορροπημένο και συνεκτικό τρόπο τις τρεις διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης και λαμβάνοντας υπόψη τις διασυνδέσεις μεταξύ των διαφόρων ΣΒΑ, καθώς και τις ευρύτερες επιπτώσεις των εγχώριων δράσεων σε διεθνές και παγκόσμιο επίπεδο. Η υλοποίηση του θεματολογίου θα συντονιστεί στενά με την υλοποίηση της συμφωνίας των Παρισίων για την κλιματική αλλαγή, καθώς και άλλων διεθνών δεσμεύσεων, συμπεριλαμβανομένου του νέου αστικού θεματολογίου.
8. Εντός αυτού του γενικού πλαισίου, μια συνεκτική και συντονισμένη προσέγγιση για την εξωτερική δράση της ΕΕ θα διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο για την επιτυχημένη υλοποίηση του θεματολογίου του 2030 σε παγκόσμιο επίπεδο. Με τη θεσμική σύνθεσή της και τα πολιτικά μέσα που έχουν δημιουργηθεί δυνάμει της Συνθήκης της Λισαβόνας, η ΕΕ είναι επαρκώς εξοπλισμένη για να αντιδράσει στις παγκόσμιες προκλήσεις και ευκαιρίες, όπου προκύπτουν.
9. Η συνολική στρατηγική της ΕΕ παρέχει ένα όραμα για τις δεσμεύσεις της ΕΕ σε παγκόσμιο επίπεδο μέσω ενός φάσματος πολιτικών. Υπογραμμίζει τον σημαντικό ρόλο του θεματολογίου του 2030, που μπορεί να πυροδοτήσει τον αναγκαίο μετασχηματισμό για την υποστήριξη των αξιών της ΕΕ και των στόχων της εξωτερικής δράσης της. Οι ΣΒΑ θα αποτελούν το εγκάρσιο σκέλος όλων των εργασιών για την υλοποίηση της συνολικής στρατηγικής της ΕΕ. Η Κοινή Αντίληψη θα συμβάλει στην επίτευξη των προτεραιοτήτων της εξωτερικής δράσης της ΕΕ, μεταξύ άλλων μέσω της υποστήριξης της ανθεκτικότητας σε όλα τα επίπεδα. Με αυτόν τον τρόπο, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προωθήσουν μια δυναμική και πολυδιάστατη προσέγγιση για την ανθεκτικότητα, προκειμένου να αντιμετωπίσουν τα τρωτά σημεία σε σχέση με πολλαπλούς διασυνδεδεμένους κινδύνους.

1.2. Η αντίδραση στον τομέα της ανάπτυξης

10. Η παρούσα Κοινή Αντίληψη αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ, η οποία αποτελεί μέρος της συνολικής απόκρισης της ΕΕ στο θεματολόγιο του 2030. Ο πρωταρχικός στόχος της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ, όπως ορίζεται στο άρθρο 208 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι η μείωση και, σε μακροπρόθεσμο επίπεδο, η εξάλειψη της φτώχειας. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα εφαρμόσουν την αρχή της συνοχής της αναπτυξιακής πολιτικής (ΣΑΠ) και θα λάβουν υπόψη τους στόχους της αναπτυξιακής συνεργασίας σε όλες τις εξωτερικές και εσωτερικές πολιτικές που εφαρμόζουν και που ενδέχεται να επηρεάσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες. Η ΣΑΠ αποτελεί θεμελιώδες τμήμα της συμβολής της ΕΕ στην επίτευξη των ΣΒΑ.
11. Η αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ αποσκοπεί επίσης στην επίτευξη των στόχων της εξωτερικής δράσης της ΕΕ, ιδίως εκείνων που ορίζονται στο άρθρο 21 παράγραφος 2 στοιχείο δ) της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και αφορούν την προώθηση, στις αναπτυσσόμενες χώρες, της βιώσιμης («αιεφόρου») ανάπτυξης από οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική άποψη, με πρωταρχικό στόχο την εξάλειψη της φτώχειας. Σύμφωνα με τους στόχους που ορίζονται στο άρθρο 21 παράγραφος 2 της ΣΕΕ, η αναπτυξιακή πολιτική συμβάλλει, μεταξύ άλλων, στην υποστήριξη της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη διαφύλαξη της ειρήνης και την πρόληψη των συγκρούσεων, τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης διαχείρισης των παγκόσμιων φυσικών πόρων, την παροχή συνδρομής σε πληθυσμούς, χώρες και περιοχές που πλήττονται από φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές, την προώθηση ενός διεθνούς συστήματος που θα βασίζεται στην ισχυρότερη πολυμερή συνεργασία και την παγκόσμια χρηστή διακυβέρνηση. Ως εκ τούτου, η Κοινή Αντίληψη θα συνεισφέρει επίσης στην υποχρέωση διασφάλισης της συνοχής μεταξύ των διαφόρων τομέων της εξωτερικής της δράσης της ΕΕ και μεταξύ αυτών και των άλλων πολιτικών της.
12. Η ενωμένη δράση της ΕΕ αποτελεί βασικό παράγοντα για την επίτευξη αυτών των κοινών στόχων. Ως εκ τούτου, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της δεσμεύονται να βελτιώσουν τη συνεργασία τους. Απαιτείται μεγαλύτερη συνέπεια μεταξύ των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Με την ανάληψη συνεπούς και συνεκτικής δράσης θα ενισχυθούν η αξιοπιστία, η νομιμοποίηση, η λογοδοσία, η προστιθέμενη αξία και ο θετικός αντίκτυπος της ΕΕ στον κόσμο. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη πρέπει να παραμείνουν ενωμένα στην πολυμορφία, χρησιμοποιώντας διάφορες εμπειρίες και προσεγγίσεις και λαμβάνοντας υπόψη το αντίστοιχο συγκριτικό πλεονέκτημά τους.

1.3. Αρχές και αξίες που διέπουν την αναπτυξιακή δράση

13. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της ενεργούν σύμφωνα με τις αρχές της εξωτερικής δράσης της ΕΕ, όπως ορίζονται στο άρθρο 21 παράγραφος 1 της ΣΕΕ: τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, την οικουμενικότητα και το αδιαίρετο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, τις αρχές της ισότητας και της αλληλεγγύης και τον σεβασμό των αρχών του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και του διεθνούς δικαίου. Οι εν λόγω οικουμενικές αξίες και η χρηστή διακυβέρνηση βρίσκονται στο επίκεντρο του θεματολογίου του 2030.
14. Ο πολιτικός διάλογος αποτελεί σημαντικό τρόπο προώθησης των αρχών της ανάπτυξης και παρέχει επίσης μια προληπτική διάσταση με στόχο τη διασφάλιση του σεβασμού των αρχών της ΕΕ. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα ενσωματώσουν τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και την ισότητα των φύλων στον πολιτικό διάλόγό τους. Ο διάλογος αυτός θα πραγματοποιηθεί με κυβερνήσεις-εταίρους, αλλά και πέρα από αυτές, και θα αποτελέσει μια σημαντική πλατφόρμα ανάληψης δράσης, όπου θα προωθείται η κοινή κατανόηση, θα παρακολουθείται τακτικά η πρόοδος και θα προσδιορίζονται κατάλληλα μέτρα υποστήριξης.
15. Η ισότητα των φύλων ανήκει στον πυρήνα των αξιών της ΕΕ και κατοχυρώνεται στο νομικό και πολιτικό πλαίσιο της. Είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη των ΣΒΑ και αφορά όλους τους τομείς του θεματολογίου του 2030. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προαγάγουν τα δικαιώματα των γυναικών και των κοριτσιών, την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση και προστασία των γυναικών και των κοριτσιών ως προτεραιότητα σε όλους τους τομείς δράσης.
16. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα εφαρμόσουν μια προσέγγιση βάσει δικαιωμάτων όσον αφορά την αναπτυξιακή συνεργασία, η οποία θα περιλαμβάνει όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα, και θα προωθήσουν την ένταξη και τη συμμετοχή, την εξάλειψη των διακρίσεων, την ισότητα και τη δικαιοσύνη, τη διαφάνεια και τη λογοδοσία. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα εξακολουθήσουν να διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στο να διασφαλιστεί η ενσωμάτωση όλων των ανθρώπων, οπουδήποτε κι αν ζουν και ανεξαρτήτως εθνικής καταγωγής, φύλου, ηλικίας, αναπηρίας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, γενετήσιου προσανατολισμού και έμφυλης ταυτότητας, καθεστώτος μετανάστη ή άλλου καθεστώτος. Η προσέγγιση αυτή περιλαμβάνει την αντιμετώπιση των πολλαπλών διακρίσεων που υφίστανται οι ευάλωτοι άνθρωποι και οι περιθωριοποιημένες ομάδες.

17. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της εκτιμούν την αξία της συμμετοχής των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ) στην ανάπτυξη και ενθαρρύνουν όλα τα μέρη της κοινωνίας να συμμετέχουν ενεργά. Αναγνωρίζουν τους πολλαπλούς ρόλους που διαδραματίζουν οι ΟΚΠ για την προώθηση της δημοκρατίας, καθώς και την υπεράσπιση των κατόχων των δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου, της κοινωνικής δικαιοσύνης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προωθήσουν τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών και θα υποστηρίξουν ακόμα περισσότερο την ανάπτυξη των ικανοτήτων των ΟΚΠ, ώστε να έχουν ισχυρότερη φωνή στην αναπτυξιακή διαδικασία και να σημειώσουν πρόοδο στον πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό διάλογο.
18. Η αποτελεσματικότητα της ανάπτυξης είναι θεμελιώδους σημασίας για την επίτευξη των ΣΒΑ και θα πρέπει να χαρακτηρίζει όλες τις μορφές αναπτυξιακής συνεργασίας. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα εφαρμόσουν τις αρχές σχετικά με την αποτελεσματικότητα της ανάπτυξης, όπως εγκρίθηκαν το 2011 στο πλαίσιο της παγκόσμιας εταιρικής σχέσης για την αποτελεσματική αναπτυξιακή συνεργασία κατά τη διάρκεια του φόρουμ υψηλού επιπέδου του Μπουσάν για την αποτελεσματικότητα της βοήθειας και ανανεώθηκαν το 2016 κατά τη συνάντηση υψηλού επιπέδου στο Ναϊρόμπι, και πιο συγκεκριμένα τις αρχές της ανάληψης ίδιας ευθύνης για τη χάραξη αναπτυξιακών προτεραιοτήτων από τις αναπτυσσόμενες χώρες, της εστίασης στα αποτελέσματα, των αναπτυξιακών εταιρικών σχέσεων χωρίς αποκλεισμούς, της διαφάνειας και της αμοιβαίας λογοδοσίας.

2. ΕΝΑ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

19. Για την εφαρμογή του θεματολογίου του 2030 απαιτούνται ολοκληρωμένες εθνικές στρατηγικές βιώσιμης ανάπτυξης, στις οποίες συνυπολογίζονται οι ΣΒΑ και η διασύνδεσή τους. Κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της αναπτυξιακής συνεργασίας, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα δώσουν ιδιαίτερη προσοχή σε αυτή τη διασύνδεση και σε ολοκληρωμένες δράσεις που μπορούν να δημιουργήσουν παράλληλα οφέλη και να επιτύχουν πολλαπλούς στόχους με συνεκτικό τρόπο. Σε αυτό το πλαίσιο, οι δράσεις της ΕΕ και των κρατών μελών της θα αποτυπώνουν τους κύριους άξονες του θεματολογίου του 2030: άνθρωποι, πλανήτης, ευημερία, ειρήνη και εταιρική σχέση.

20. Δεδομένου ότι αναγνωρίζεται ότι το θεματολόγιο του 2030 πρέπει να εφαρμοστεί ως σύνολο, και όχι επιλεκτικά, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα λάβουν υπόψη μια σειρά οριζόντιων στοιχείων για να επιτύχουν βιώσιμη ανάπτυξη και να επιταχύνουν τον μετασχηματισμό, όπως είναι: η νεολαία, η ισότητα των φύλων, η κινητικότητα και η μετανάστευση, η βιώσιμη ενέργεια και η κλιματική αλλαγή, οι επενδύσεις και το εμπόριο, η χρηστή διακυβέρνηση, η δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα ανθρώπινα δικαιώματα· η καινοτόμος συνεργασία με πιο προηγμένες αναπτυσσόμενες χώρες, και η κινητοποίηση και χρήση εγχώριων πόρων.

2.1. Άνθρωποι - Ανθρώπινη ανάπτυξη και αξιοπρέπεια

21. Η παγκόσμια δημογραφική ανάπτυξη και οι δημογραφικές μεταβολές, σε συνδυασμό με τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές αλλαγές, προσφέρουν ευκαιρίες και θέτουν σοβαρές προκλήσεις στη βιώσιμη ανάπτυξη. Ο παγκόσμιος πληθυσμός αναμένεται να αυξηθεί κατά 2,4 δισεκατομμύρια ανθρώπους έως το 2050, εκ των οποίων 1,3 δισεκατομμύρια θα είναι στην Αφρική. Η ανταπόκριση στις εκπαιδευτικές ανάγκες των παιδιών και της νεολαίας είναι καίριας σημασίας για τη δημιουργία υπεύθυνων πολιτών, την ανάπτυξη βιώσιμων κοινωνιών που ευημερούν και την τόνωση της απασχόλησης των νέων.
22. Η εξάλειψη της φτώχειας, η αντιμετώπιση των διακρίσεων και των ανισοτήτων και η ενσωμάτωση όλων των πολιτών βρίσκονται στο επίκεντρο της πολιτικής της ΕΕ για την αναπτυξιακή συνεργασία. Η φτώχεια είναι πολυδιάστατη και σχετίζεται με οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές, πολιτιστικές και πολιτικές πτυχές. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα επιδιώξουν την εξάλειψη της πείνας και όλων των μορφών ανεπαρκούς διατροφής και θα προαγάγουν την καθολική υγειονομική κάλυψη, την καθολική πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση και κατάρτιση, την κατάλληλη και βιώσιμη κοινωνική προστασία και την αξιοπρεπή εργασία για όλους σε ένα υγιές περιβάλλον. Η πρόοδος σε αυτούς τους τομείς θα παράσχει μια ισχυρότερη βάση για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η ΕΕ επαναλαμβάνει τη δέσμευσή της να διαθέσει τουλάχιστον το 20% της επίσημης αναπτυξιακής βοήθειάς της (ΕΑΒ) στους τομείς της κοινωνικής ένταξης και της ανθρώπινης ανάπτυξης.
23. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα υποστηρίξουν τις χώρες εταίρους προκειμένου να εκπληρώσουν την υποχρέωσή τους να ενισχύσουν τις εθνικές πολιτικές και τη διακυβέρνησή τους με στόχο τη βιώσιμη παροχή βασικών υπηρεσιών και την πραγμάτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

24. Ο υποσιτισμός και η ανεπαρκής διατροφή αποτελούν σημαντικά εμπόδια για την ανάπτυξη και συνιστούν διά βίου επιβάρυνση, διότι προκαλούν γνωστικές ανεπάρκειες, αποδυναμώνουν τις επιδόσεις των παιδιών στο σχολείο και οδηγούν σε κακή κατάσταση της υγείας και μειωμένη οικονομική παραγωγικότητα. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα εργαστούν προκειμένου να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε οικονομικά προσιτό, ασφαλές, επαρκές και θρεπτικό φαγητό για όλους. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί σε άτομα που βρίσκονται στις πλέον ευάλωτες καταστάσεις, μεταξύ των οποίων παιδιά κάτω των πέντε ετών, κορίτσια στην εφηβεία και γυναίκες, ιδίως κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και του θηλασμού. Θα καταβάλουν συντονισμένες, εντατικές και διατομεακές προσπάθειες προκειμένου να εξαλειφθεί η πείνα, να αυξηθεί η ικανότητα διαφοροποιημένης παραγωγής τροφίμων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, να διασφαλιστούν η επισιτιστική ασφάλεια και η διατροφή και να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα των πλέον ευάλωτων ατόμων, ιδίως σε χώρες με παρατεταμένες ή επαναλαμβανόμενες κρίσεις. Θα συνεχίσουν να επενδύουν στην προσχολική ανάπτυξη των παιδιών αντιμετωπίζοντας κάθε μορφή ανεπαρκούς διατροφής, συμπεριλαμβανομένων της καχεξίας και της ατροφίας των παιδιών, μέσω της υποστήριξης βασικών υπηρεσιών υγείας, διατροφής, ύδρευσης, αποχέτευσης και υγιεινής, καθώς και κοινωνικής προστασίας.
25. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα υποστηρίξουν τις φτωχότερες κοινότητες προκειμένου να βελτιωθεί η πρόσβαση στη γη, τα τρόφιμα και το νερό, καθώς και σε καθαρή, οικονομικά προσιτή και βιώσιμη ενέργεια για όλους, χωρίς επιβλαβείς επιπτώσεις για το περιβάλλον. Θα προωθήσουν πρωτοβουλίες πολιτικής και θα υποστηρίξουν τις χώρες εταίρους κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή ολοκληρωμένης προσέγγισης προκειμένου να αντιμετωπισθούν στην πράξη οι σημαντικότερες διασυνδέσεις μεταξύ γης, τροφίμων, νερού και ενέργειας.
26. Η σημαντική αύξηση της ζήτησης νερού και της λειψυδρίας τις επόμενες δεκαετίες θα δημιουργήσει μεγάλες προκλήσεις, ιδίως όσον αφορά την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Η καθολική πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό, αποχέτευση και υγιεινή είναι προϋπόθεση για την εξασφάλιση υγείας και ευημερίας, οικονομικής μεγέθυνσης και παραγωγικότητας. Οι υδάτινοι πόροι είναι επίσης ιδιαίτερα εκτεθειμένοι στην υποβάθμιση του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της κλιματικής αλλαγής, που συνιστά απειλή για τη γεωργία και την επισιτιστική ασφάλεια. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα υποστηρίξουν τη βιώσιμη και ολοκληρωμένη διαχείριση των υδάτων, καθώς και την αποτελεσματικότερη χρήση των υδάτων και την ανακύκλωσή τους, μεταξύ άλλων μέσω μιας πιο στρατηγικής προσέγγισης όσον αφορά την περιφερειακή ανάπτυξη και ολοκλήρωση.

27. Η υγεία έχει κεντρικό ρόλο στην ανθρώπινη ζωή και αποτελεί βασικό στοιχείο της δίκαιης και βιώσιμης οικονομικής μεγέθυνσης και ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της εξάλειψης της φτώχειας. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της επαναλαμβάνουν τη δέσμευσή τους να προστατέψουν και να προαγάγουν το δικαίωμα κάθε ανθρώπου να έχει το υψηλότερο δυνατό επίπεδο σωματικής και ψυχικής υγείας προκειμένου να προαχθούν η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, η ευζωία και η ευημερία. Θα συνεχίσουν να υποστηρίζουν τις προσπάθειες των χωρών εταίρων να οικοδομήσουν ισχυρά, ποιοτικά και ανθεκτικά συστήματα υγείας, παρέχοντας ισότιμη πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας και καθολική υγειονομική κάλυψη. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα παράσχουν υποστήριξη στις αναπτυσσόμενες χώρες στους τομείς της κατάρτισης, της πρόσληψης, της εγκατάστασης και της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης του εργατικού δυναμικού του τομέα υγείας. Θα προαγάγουν τις επενδύσεις σε νοσηλευτές και κοινωνικούς λειτουργούς πρώτης γραμμής, καθώς και την ενδυνάμωσή τους, δεδομένου ότι διαδραματίζουν ρόλο καίριας σημασίας για την παροχή υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης σε απομακρυσμένες, φτωχές και υποεξυπηρετούμενες περιοχές και σε περιοχές συγκρούσεων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεχίσουν να επενδύουν στην πρόληψη και την καταπολέμηση μεταδοτικών ασθενειών, όπως ο ιός HIV/AIDS, η φυματίωση, η ελονοσία και η ηπατίτιδα, και θα βοηθήσουν ώστε να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε οικονομικώς προσιτά και βασικά φάρμακά και εμβόλια για όλους. Θα προαγάγουν την έρευνα και τις επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες υγείας, καθώς και την ανάπτυξη των τεχνολογιών αυτών. Θα αναλάβουν δράση προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι παγκόσμιες απειλές για την υγεία, όπως οι επιδημίες και η μικροβιακή αντοχή, μέσω μιας προσέγγισης δημόσιας υγείας. Θα εργαστούν με στόχο να μειωθούν η παιδική και η μητρική θνησιμότητα, θα προαγάγουν την ψυχική υγεία και θα αντιμετωπίσουν την αυξανόμενη επιβάρυνση από τις μη μεταδοτικές ασθένειες στις χώρες εταίρους, καθώς και τη χημική μόλυνση και την κακή ποιότητα του αέρα. Δεδομένων των διάφορων διασυνδέσεων, θα υποστηρίξουν τις χώρες εταίρους ώστε να επιδιώκεται η προσέγγιση της «ενσωμάτωσης της διάστασης της υγείας σε όλες τις πολιτικές».
28. Η διασφάλιση της πρόσβασης σε ποιοτική εκπαίδευση για όλους αποτελεί προϋπόθεση για την απασχολησιμότητα των νέων και τη μακροχρόνια ανάπτυξη. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα υποστηρίξουν τη διά βίου μάθηση χωρίς αποκλεισμούς και την ισότιμη ποιοτική εκπαίδευση, ιδίως κατά τη διάρκεια της προσχολικής και της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Θα προαγάγουν επίσης τη δευτεροβάθμια και την τριτοβάθμια εκπαίδευση, την τεχνική και επαγγελματική κατάρτιση, καθώς και τη μάθηση με βάση την εργασία, και την εκπαίδευση των ενηλίκων, μεταξύ άλλων σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και σε καταστάσεις κρίσης. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στις ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης για κορίτσια και γυναίκες. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα εντείνουν τις προσπάθειές τους προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλοι θα έχουν τις γνώσεις, τις δεξιότητες, τις ικανότητες και τα δικαιώματα που χρειάζονται για να ζουν μια αξιοπρεπή ζωή, να συμμετέχουν πλήρως στην κοινωνία ως υπεύθυνοι και παραγωγικοί ενήλικες και να συνεισφέρουν στην ευμάρεια των κοινοτήτων τους από κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική άποψη.

29. Προσοχή πρέπει επίσης να δοθεί στις ανάγκες, τα δικαιώματα και τις προσδοκίες των παιδιών. Μεταξύ των δράσεων με την υψηλότερη οικονομική και κοινωνική απόδοση συγκαταλέγονται οι ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σχετικά με την προσχολική ηλικία. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα εντείνουν τις προσπάθειές τους προκειμένου να παρασχεθεί ένα ασφαλές και γόνιμο περιβάλλον για τα παιδιά, καθώς αυτό είναι καθοριστικής σημασίας για να προωθηθεί η δημιουργία μιας νεολαίας ικανής να αξιοποιήσει στο έπακρο τις δυνατότητές της. Αναγνωρίζουν επιπλέον ότι κάθε παιδί δικαιούται μια ήρεμη παιδική ηλικία και ποιοτική εκπαίδευση, μεταξύ άλλων σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και κρίσης, για να αποφευχθεί ο κίνδυνος μιας «χαμένης γενιάς». Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεργαστούν με χώρες εταίρους προκειμένου να βελτιωθούν η προστασία των παιδιών και η συμμετοχή τους στις αποφάσεις που τα αφορούν.
30. Σύμφωνα με την αρχή της ενσωμάτωσης όλων των πολιτών η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα δώσουν ιδιαίτερη προσοχή σε όσους βρίσκονται σε μειονεκτική, ευάλωτη και περιθωριοποιημένη θέση, μεταξύ των οποίων τα παιδιά, οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με αναπηρίες, τα άτομα ΛΟΑΔΜ και οι αυτόχθονες πληθυσμοί. Μεταξύ άλλων, θα προβλεφθούν μέτρα για την καλύτερη στόχευση, προστασία και υποστήριξή τους προκειμένου να τους προσφερθούν οι ίδιες ευκαιρίες και να εξασφαλιστεί η μη διακριτική μεταχείριση.
31. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι σε ολόκληρο τον κόσμο έχουν κάποια αναπηρία, εκ των οποίων το 80% ζει σε αναπτυσσόμενες χώρες. Τα άτομα με αναπηρίες αποτελούν συχνά τα φτωχότερα μέλη της κοινότητας στην οποία ανήκουν, αντιμετωπίζουν δε σημαντικά υψηλότερα επίπεδα στιγματισμού και διακρίσεων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα λαμβάνουν υπόψη στην αναπτυξιακή συνεργασία τους τις ειδικές ανάγκες των ατόμων με αναπηρίες. Σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, θα προαγάγουν σθεναρά τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και θα λάβουν αυστηρότερα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί η πλήρης ένταξή τους στην κοινωνία και η ισότιμη συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας.
32. Η δημιουργία επαρκών ποιοτικών θέσεων εργασίας για τους νέους θα εξακολουθήσει να αποτελεί βασική πρόκληση. Είναι αναγκαίο να εφαρμοστούν στοχευμένες πολιτικές και να πραγματοποιηθούν κατάλληλες επενδύσεις προκειμένου να προαχθούν τα δικαιώματα των νέων, να διευκολυνθεί η συμμετοχή τους στην κοινωνική, την πολιτική και την οικονομική ζωή και να διασφαλιστεί η πλήρης συνεισφορά τους στην οικονομική μεγέθυνση χωρίς αποκλεισμούς και στη βιώσιμη ανάπτυξη. Οι νέοι θα πρέπει επίσης να συμμετέχουν στις δημοκρατικές διαδικασίες και να αναλαμβάνουν ηγετικούς ρόλους.

Νεολαία

Οι νέοι αποτελούν παράγοντες ανάπτυξης και αλλαγής και με την ιδιότητα αυτή συμβάλλουν ουσιαστικά στο θεματολόγιο του 2030, μεταξύ άλλων μέσω της ικανότητάς τους να καινοτομούν. Εάν δεν δοθεί η δέουσα προσοχή στην εκπαίδευση, την απασχόληση, τις κοινωνικές και τις πολιτικές ανάγκες τους, θα υπονομευθεί η εκπλήρωση των ΣΒΑ και οι νέοι θα βρεθούν ευάλωτοι απέναντι στο έγκλημα και τη ριζοσπαστικοποίηση, ιδίως σε συνθήκες σύγκρουσης.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα επικεντρωθούν σε συγκεκριμένες δράσεις προκειμένου να ικανοποιηθούν οι ειδικές ανάγκες των νέων, ιδίως των νέων γυναικών και των κοριτσιών, αυξάνοντας τις ευκαιρίες ποιοτικής απασχόλησης και επιχειρηματικότητας, με βάση αποτελεσματικές πολιτικές στους τομείς της εκπαίδευσης, της επαγγελματικής κατάρτισης και της ανάπτυξης δεξιοτήτων, και με την πρόσβαση σε ψηφιακές τεχνολογίες και υπηρεσίες. Με τον τρόπο αυτό θα επιδιωχθούν η αξιοποίηση της ικανότητας ψηφιακής καινοτομίας και η δημιουργία ευκαιριών προκειμένου να αποκομιστεί όφελος από την τεχνολογική πρόοδο. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα επιδιώξουν επίσης την ενίσχυση των δικαιωμάτων των νέων και την ενδυνάμωσή τους για την άσκηση δημόσιας εξουσίας, μεταξύ άλλων με την προαγωγή της συμμετοχής τους στην οικονομική και την κοινωνική ζωή και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο, ιδίως μέσω των οργανώσεων νεολαίας.

33. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα επιδιώξουν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών. Θα προαγάγουν σθεναρά την προστασία και την πραγμάτωση των δικαιωμάτων των γυναικών και των κοριτσιών και θα συνεργαστούν με εταίρους προκειμένου να εξαλειφθεί κάθε μορφή σεξουαλικής και έμφυλης βίας και διάκρισης, συμπεριλαμβανομένων των επιβλαβών πρακτικών, ιδίως των καταναγκαστικών και των πρόωρων γάμων, των γάμων παιδιών και του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα αναλάβουν δράση και θα ενισχύσουν τον διάλογο πολιτικής με στόχο τη χειραφέτηση των γυναικών και των κοριτσιών, την προώθηση του σημαντικού ρόλου που διαδραματίζουν ως παράγοντες ανάπτυξης και αλλαγής και την αύξηση των στοχευμένων δράσεων υπέρ της ισότητας των φύλων. Μεταξύ άλλων, θα προαχθούν τα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα και η χειραφέτησή τους, θα ενισχυθούν η γνώμη και η συμμετοχή τους στην κοινωνική, την οικονομική, την πολιτική και τη δημόσια ζωή, θα διασφαλιστούν η σωματική και η ψυχολογική ακεραιότητά τους και θα αλλάξει η θεσμική νοοτροπία της ΕΕ και των κρατών μελών με στόχο την υλοποίηση των δεσμεύσεών τους. Η προώθηση της ισότιμης πρόσβασης των γυναικών στην παραγωγική απασχόληση, την αξιοπρεπή εργασία, τις ίσες αμοιβές και τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες θα λειτουργήσει προς όφελος όλων των μελών της κοινωνίας.

34. Η ΕΕ παραμένει προσηλωμένη αφενός στην προαγωγή, την προστασία και την πραγμάτωση όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και στην πλήρη και αποτελεσματική εφαρμογή της πλατφόρμας δράσης του Πεκίνου, του προγράμματος δράσης της διεθνούς διάσκεψης για τον πληθυσμό και την ανάπτυξη (ICPD) και των αποτελεσμάτων των αναθεωρητικών τους διασκέψεων, και αφετέρου στη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και τα συναφή δικαιώματα σε αυτό το πλαίσιο. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η ΕΕ επαναλαμβάνει τη δέσμευσή της όσον αφορά την προαγωγή, την προστασία και την πραγμάτωση του δικαιώματος κάθε ατόμου να ελέγχει πλήρως και να αποφασίζει ελεύθερα και υπεύθυνα για ζητήματα που άπτονται της σεξουαλικότητας και της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής του υγείας, χωρίς διακρίσεις, καταναγκασμό και βία. Η ΕΕ τονίζει επιπλέον ότι είναι αναγκαία η καθολική πρόσβαση σε ποιοτική, οικονομικά προσιτή και ολοκληρωμένη ενημέρωση και εκπαίδευση για τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία, συμπεριλαμβανομένης της ολοκληρωμένης εκπαίδευσης για τη σεξουαλικότητα, και σε συναφείς υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης.

Ισότητα των φύλων

Η ισότητα μεταξύ αντρών και γυναικών κάθε ηλικίας είναι καίριας σημασίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Έχει πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα όσον αφορά την εξάλειψη της φτώχειας και διαδραματίζει βασικό ρόλο προκειμένου να διευκολυνθεί η ανάπτυξη δημοκρατικών κοινωνιών με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα, την κοινωνική δικαιοσύνη και τη βιωσιμότητα. Επιπλέον, η ισότητα των φύλων σχετίζεται θετικά με την αυξημένη ευημερία, τη σταθερότητα και με καλύτερα αποτελέσματα σε τομείς όπως η υγεία και η εκπαίδευση. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της αναγνωρίζουν ότι οι γυναίκες και τα κορίτσια αποτελούν βασικούς παράγοντες ανάπτυξης και αλλαγής, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου τους στην οικοδόμηση της ειρήνης, την επίλυση των συγκρούσεων και την ανθρωπιστική ανταπόκριση.

Ακόμη και σήμερα πολλές γυναίκες και κορίτσια εξακολουθούν να στερούνται δικαιωμάτων, πόρων και γνώμης. Η ανισότητα των φύλων διασταυρώνεται με άλλες μορφές αποκλεισμού. Για την προώθηση της προόδου των γυναικών και των κοριτσιών και της ισότητας των φύλων απαιτείται η συνεργασία με αγόρια, άντρες, κορίτσια και γυναίκες προκειμένου να κατανοήσουν τα δικαιώματα, την ισότητα και τους ρόλους στην κοινωνία. Για τον σκοπό αυτόν απαιτείται επίσης η συνεργασία με παράγοντες που διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην κοινωνία, όπως οι εκπαιδευτικοί λειτουργοί, οι θρησκευτικοί ηγέτες και οι ηγέτες σε επίπεδο κοινότητας, προκειμένου να εξαλειφθούν οι διακρίσεις σε βάρος κοριτσιών και γυναικών.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα διασφαλίσουν ότι η διάσταση του φύλου θα ενσωματώνεται συστηματικά σε όλες τις πολιτικές ως παράγοντας που συμβάλλει καθοριστικά στην επιτυχή εκπλήρωση των ΣΒΑ. Θα εντείνουν τις προσπάθειές τους προκειμένου να επιτευχθούν η ισότητα των φύλων και η χειραφέτηση των γυναικών, εμβαθύνοντας τις πολυμερείς εταιρικές σχέσεις, ενισχύοντας την ικανότητα κατάρτισης προϋπολογισμού και προγραμματισμού με συνυπολογισμό της διάστασης του φύλου, διασφαλίζοντας την ενεργό συμμετοχή των γυναικών και των οργανώσεών τους στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

35. Ο πολιτισμός συνιστά τόσο παράγοντα που συμβάλλει στην ανάπτυξη όσο και σημαντικό στοιχείο ανάπτυξης και μπορεί να διευκολύνει την κοινωνική ένταξη, την ελευθερία της έκφρασης, την ανάπτυξη της ταυτότητας, την ενδυνάμωση του πολίτη και την πρόληψη των συγκρούσεων, ενισχύοντας παράλληλα την οικονομική μεγέθυνση. Δίνοντας έμφαση στο γεγονός ότι η ΕΕ έχει ως γνώμονα τον οικουμενικό, αδιαίρετο, αλληλένδετο και αλληλεξαρτώμενο χαρακτήρα όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προαγάγουν τον διαπολιτιστικό διάλογο και τη διαπολιτιστική συνεργασία, καθώς και την πολιτιστική πολυμορφία, θα προστατέψουν την πολιτιστική κληρονομιά, θα τονώσουν τις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες και θα υποστηρίξουν πολιτιστικές πολιτικές που θα βοηθήσουν στην επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις τοπικές συνθήκες.
36. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα δράσουν για τη μείωση της ανισότητας των αποτελεσμάτων και την προώθηση των ίσων ευκαιριών για όλους. Με αυτόν τον τρόπο θα βοηθήσουν άμεσα τα φτωχότερα και πλέον ευάλωτα τμήματα της κοινωνίας και θα συμβάλουν επίσης στην προώθηση βιώσιμης οικονομικής μεγέθυνσης χωρίς αποκλεισμούς που δεν μειώνει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους. Η οικονομική μεγέθυνση έχει διάρκεια και είναι πιο επωφέλης για τους φτωχότερους ανθρώπους όταν αφορά τον καθένα. Για να αντιμετωπίσουν τις αναδυόμενες οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα υποστηρίξουν εθνικές αναπτυξιακές οδούς που θα μεγιστοποιούν τα θετικά κοινωνικά αποτελέσματα και επακόλουθα. Θα συνεργαστούν με χώρες εταίρους προκειμένου να προαχθούν η προοδευτική φορολογία και οι αναδιανεμητικές δημόσιες πολιτικές που αποδίδουν τη δέουσα προσοχή στην καλύτερη κατανομή των ωφελειών της οικονομικής μεγέθυνσης, τη δημιουργία πλούτου και αξιοπρεπών θέσεων εργασίας και τη βελτίωση της πρόσβασης σε παράγοντες παραγωγής, όπως η γη ή η χρηματοδότηση και το ανθρώπινο κεφάλαιο.
37. Για να καταπολεμήσουν τις ανισότητες, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα υποστηρίξουν επίσης τη δημιουργία αποδοτικών, βιώσιμων και δίκαιων συστημάτων κοινωνικής προστασίας με στόχο την εγγύηση του βασικού εισοδήματος, την αποφυγή της επιστροφής σε συνθήκες ακραίας φτώχειας και την ανάπτυξη ανθεκτικότητας. Θα αξιολογήσουν τους καθοριστικούς παράγοντες και τις τάσεις των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων και θα ενισχύσουν τα εργαλεία και τις προσεγγίσεις τους προκειμένου να καταστούν αποτελεσματικότερα για την αντιμετώπιση των ανισοτήτων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα ενσωματώσουν τη μείωση των ανισοτήτων στην αναπτυξιακή συνεργασία τους και θα υποστηρίξουν καινοτόμες κοινωνικές πρακτικές.

38. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα ενισχύσουν την ανθεκτικότητα, ιδίως των ευάλωτων πληθυσμών, έναντι περιβαλλοντικών και οικονομικών κλυδωνισμών, φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών, συγκρούσεων και παγκόσμιων απειλών για την υγεία. Θα ενσωματώσουν με συστηματικό τρόπο την ανθεκτικότητα στις δράσεις τους διασφαλίζοντας ότι τα άτομα, οι κοινότητες, οι θεσμοί και οι χώρες θα έχουν τη δυνατότητα να προετοιμαστούν καλύτερα απέναντι σε πιέσεις και κλυδωνισμούς, να τους αντέξουν, να προσαρμοστούν σε αυτούς και να ανακάμψουν γρήγορα, χωρίς να μειωθούν οι μακροπρόθεσμες προοπτικές ανάπτυξης. Το ίδιο θα συμβαίνει επίσης κατά τη διάρκεια της ανάκαμψης, της αποκατάστασης και της ανασυγκρότησης έπειτα από καταστροφές. Πρέπει να εξασφαλισθούν η στενότερη συνεργασία και η συμπληρωματική δράση μεταξύ των αναπτυξιακών και των ανθρωπιστικών φορέων, με βάση κοινή ανάλυση των κινδύνων και των τρωτών σημείων.
39. Η μετανάστευση είναι ένα σύνθετο, παγκόσμιο και μακροχρόνιο φαινόμενο που απαιτεί προσεκτικά σχεδιασμένη, ισορροπημένη και βιώσιμη πολιτική αντίδραση βάσει αποδεικτικών στοιχείων, η οποία να σέβεται τις εθνικές αρμοδιότητες, και ιδίως να μην επηρεάζει το δυνάμει του άρθρου 79 παράγραφος 5 της ΣΛΕΕ δικαίωμα των κρατών μελών να καθορίζουν τον όγκο των εισερχομένων υπηκόων τρίτων χωρών, προερχομένων από τρίτες χώρες, στο έδαφός τους με σκοπό την αναζήτηση εργασίας. Η ορθή διαχείριση της μετανάστευσης και της κινητικότητας μπορεί να συμβάλει θετικά στην οικονομική μεγέθυνση χωρίς αποκλεισμούς και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η νόμιμη μετανάστευση και η κινητικότητα μπορούν να αποφέρουν οφέλη μέσω της μεταφοράς γνώσης, δεξιοτήτων και παραγωγικής ικανότητας στους ίδιους τους μετανάστες, τις οικογένειές τους και τις χώρες καταγωγής και προορισμού. Ταυτόχρονα, η παράνομη μετανάστευση μπορεί να δημιουργήσει σημαντικές προκλήσεις και να έχει αρνητικό αντίκτυπο στις χώρες καταγωγής, διέλευσης και προορισμού. Η μετανάστευση έχει αναδειχθεί σε ολοένα πιο πιεστικό ζήτημα τόσο για τις αναπτυσσόμενες όσο και για τις αναπτυγμένες χώρες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι μετανάστες στερούνται των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους και δεν έχουν πρόσβαση στην υγεία και την εκπαίδευση και κινδυνεύουν να γίνουν θύματα καταναγκαστικής εργασίας και εμπορίας ανθρώπων. Η ενισχυμένη συνεργασία θα συμβάλει ώστε να διευκολυνθούν η ασφαλής, ομαλή, νόμιμη και υπεύθυνη μετανάστευση και η κινητικότητα των ατόμων, μεταξύ άλλων μέσω της εφαρμογής προγραμματισμένων πολιτικών μετανάστευσης με ορθή διαχείριση.

40. Η αντιμετώπιση της μετανάστευσης αφορά πολλούς τομείς πολιτικής, μεταξύ των οποίων η ανάπτυξη, η χρηστή διακυβέρνηση, η ασφάλεια, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η απασχόληση, η υγεία, η εκπαίδευση, η γεωργία, η επισιτιστική ασφάλεια, η κοινωνική προστασία και το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της κλιματικής αλλαγής. Μέσω της προσέγγισης του πλαισίου εταιρικής σχέσης, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα αντιμετωπίσουν με ολοκληρωμένο τρόπο τις πολλαπλές πτυχές της μετανάστευσης και της εκτόπισης πληθυσμών, μεταξύ των οποίων η λαθραία διακίνηση και εμπορία ανθρώπων, η διαχείριση των συνόρων, τα εμπόδια, η αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών, η διεθνής προστασία και η επιστροφή, η επανεισδοχή και η επανένταξη με βάση την αμοιβαία λογοδοσία και τον πλήρη σεβασμό των ανθρωπιστικών υποχρεώσεων και των υποχρεώσεων σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα υιοθετήσουν πιο συντονισμένη, ολιστική και διαρθρωμένη προσέγγιση της μετανάστευσης, μεγιστοποιώντας τις συνέργειες και εφαρμόζοντας την αναγκαία μόχλευση με τη χρήση όλων των σχετικών πολιτικών, μέσων και εργαλείων της ΕΕ, μεταξύ των οποίων η ανάπτυξη και το εμπόριο. Μέσω αυτών των ενισχυμένων προσπαθειών, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα υποστηρίξουν ενεργά την περαιτέρω εφαρμογή του κοινού σχεδίου δράσης της Βαλέτας του 2015 και την κατάρτιση των παγκόσμιων συμφώνων των Ηνωμένων Εθνών για τη μετανάστευση και τους πρόσφυγες, σύμφωνα με τη σχετική έκκληση της Διακήρυξης της Νέας Υόρκης για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες του 2016.
41. Μέσω της αναπτυξιακής πολιτικής, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα αντιμετωπίσουν τα βαθύτερα αίτια της παράνομης μετανάστευσης και θα συμβάλουν, μεταξύ άλλων, στη βιώσιμη ενσωμάτωση των μεταναστών στις χώρες και τις κοινότητες υποδοχής. Θα βοηθήσουν επίσης να εξασφαλιστεί η επιτυχής κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση των μεταναστών που επιστρέφουν στις χώρες καταγωγής ή διέλευσής τους. Μεταξύ άλλων, θα προαχθούν οι επενδύσεις, το εμπόριο και η καινοτομία στις χώρες εταίρους προκειμένου να τονωθούν οι ευκαιρίες οικονομικής μεγέθυνσης και απασχόλησης, π.χ. μέσω της συμμετοχής της διασποράς, και θα υποστηριχθούν τα κοινωνικά και εκπαιδευτικά συστήματα καθώς και η συνεργασία με εταίρους του ιδιωτικού τομέα και άλλους φορείς, ώστε να μειωθεί το κόστος των εμβασμάτων και να προαχθούν οι γρήγορες, φθηνότερες και ασφαλέστερες μεταφορές στις χώρες προέλευσης και στις αποδέκτριες χώρες, γεγονός που θα επιτρέψει την αξιοποίηση του αναπτυξιακού δυναμικού τους.

Κινητικότητα και μετανάστευση

Στο θεματολόγιο του 2030 αναγνωρίζεται σαφώς η θετική συμβολή της μετανάστευσης και της κινητικότητας στην οικονομική μεγέθυνση χωρίς αποκλεισμούς και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Οι μετανάστες είναι σημαντικός μοχλός ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας, ιδίως μέσω των εμβασμάτων τους. Για την αντιμετώπιση της μετανάστευσης κάθε μορφής, νόμιμης ή παράνομης, απαιτούνται βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες διατομεακές παρεμβάσεις, πολιτικές και νομικά πλαίσια, ώστε να ικανοποιούνται οι ανάγκες τόσο των μεταναστών όσο και των πληθυσμών υποδοχής και να είναι εγγυημένη η ασφάλειά τους. Αναγνωρίζεται ότι οι αναπτυσσόμενες χώρες αντιμετωπίζουν μεγάλο αριθμό προκλήσεων. Σε αυτόν τον τομέα, στη διάσκεψη κορυφής της Βαλέτας του Νοεμβρίου του 2015 σημειώθηκαν σημαντικά θετικά βήματα με την έγκριση φιλόδοξου σχεδίου δράσης.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα εντείνουν τις προσπάθειες προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα βαθύτερα αίτια της παράνομης μετανάστευσης και της εκτόπισης πληθυσμών και να προαχθεί η καλύτερη διαχείριση όλων των πτυχών της μετανάστευσης στις χώρες εταίρους. Θα μεριμνήσουν ώστε να καθιερωθεί η μετανάστευση ως κύριο μέρος του διαλόγου της ΕΕ στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής, μεταξύ άλλων μέσω της ανάπτυξης εξατομικευμένων αντιδράσεων και ενισχυμένων εταιρικών σχέσεων.

42. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προαγάγουν την αξιοπρέπεια και την ανθεκτικότητα των μακροπρόθεσμα και βίαια εκτοπισμένων ατόμων και την ένταξή τους στην οικονομική και την κοινωνική ζωή των χωρών και των κοινοτήτων υποδοχής, αναγνωρίζοντας ότι οι ικανότητες των εκτοπισμένων ατόμων αποτελούν «κινητή αξία» ζωτικής σημασίας, απαραίτητη για την ανθεκτικότητά τους και για να ξαναχτίσουν τη ζωή τους, καθώς και να συμβάλουν στις κοινότητες υποδοχής τους. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα εφαρμόσουν προσέγγιση με βάση τα δικαιώματα, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις γυναίκες, τους συνοδευόμενους και ασυνόδευτους ανηλίκους και τα ιδιαίτερος ευάλωτα άτομα. Θα προστατέψουν τις πιο μακροπρόθεσμες κοινωνικές δομές, ενσωματώνοντας σε έναν ευρύτερο αναπτυξιακό σχεδιασμό τα άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση παρατεταμένου εκτοπισμού, μεταξύ άλλων μέσω της πρόσβασης στην εκπαίδευση και σε αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας.

2.2. Πλανήτης - Προστασία του περιβάλλοντος, διαχείριση των φυσικών πόρων και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

43. Η ανθρώπινη ευημερία και η ύπαρξη ανθεκτικών κοινωνιών εξαρτώνται από την καλή υγεία του περιβάλλοντος και την ορθή λειτουργία των οικοσυστημάτων. Η υποβάθμιση του περιβάλλοντος, η κλιματική αλλαγή, τα ακραία καιρικά φαινόμενα και οι φυσικές ή οι ανθρωπογενείς καταστροφές μπορούν να υπονομεύσουν τα αναπτυξιακά οφέλη και την οικονομική πρόοδο, ιδίως για τους φτωχούς. Μπορούν να ενισχύσουν τα τρωτά σημεία και τις ανάγκες, να θέσουν σε κίνδυνο την ειρήνη και τη σταθερότητα και να προκαλέσουν μεταναστευτικές ροές σε μεγάλη κλίμακα. Πέρα από την υλοποίηση ειδικών δράσεων, το ζήτημα του περιβάλλοντος πρέπει να ενσωματωθεί σε όλους τους τομείς της αναπτυξιακής συνεργασίας, μεταξύ άλλων μέσω της ανάληψης προληπτικών δράσεων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προαγάγουν την αποδοτική χρήση των πόρων και τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή, περιλαμβανομένης της βιώσιμης διαχείρισης των χημικών ουσιών και των αποβλήτων, με στόχο την αποσύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης από την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και την ενθάρρυνση της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία. Κρίσιμο ρόλο στην επιτυχία σε αυτόν τον τομέα θα διαδραματίσουν η υπευθυνότητα του δημόσιου τομέα και η συστηματική εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει». Θα συμβάλουν στην δημιουργία ικανοτήτων για την ενσωμάτωση των στόχων της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και της κλιματικής αλλαγής και την επιδίωξη της πράσινης ανάπτυξης στις εθνικές και τοπικές αναπτυξιακές πολιτικές. Επιπλέον, θα αξιοποιήσουν περισσότερο την επιστήμη, την τεχνολογία και την καινοτομία για την προαγωγή της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και θα προωθήσουν τη χρήση των ολοκληρωμένων δεδομένων και πληροφοριών που διατίθενται μέσω ευρωπαϊκών και διεθνών προγραμμάτων παρατήρησης της γης για την υποστήριξη της λήψης αποφάσεων βάσει στοιχείων, που λαμβάνουν υπόψη την κατάσταση του περιβάλλοντος.

44. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα υποστηρίξουν τη διατήρηση και τη βιώσιμη διαχείριση και χρήση των φυσικών πόρων και τη διατήρηση και βιώσιμη χρήση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων, στα οποία συγκαταλέγονται τα δάση, οι ωκεανοί, οι παράκτιες περιοχές, οι λεκάνες ποταμών και άλλα οικοσυστήματα, για την παροχή υπηρεσιών οικοσυστήματος. Σύμφωνα με τις διεθνείς δεσμεύσεις τους, θα αντιμετωπίσουν την παράνομη υλοτομία και το συναφές εμπόριο, την υποβάθμιση της γης και των δασών, την απερήμωση, την ξηρασία και την απώλεια της βιοποικιλότητας. Θα προωθήσουν τα παράλληλα οφέλη της βιώσιμης διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας και της προσαρμοστικότητας στην αλλαγή του κλίματος. Θα βελτιώσουν την ενσωμάτωση της διάστασης της βιωσιμότητας σε όλους τους τομείς συνεργασίας και θα αυξήσουν την προβολή των περιβαλλοντικών ζητημάτων στους διαλόγους με τους εταίρους τους. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προωθήσουν τη χρήση της λογιστικής απεικόνισης του φυσικού κεφαλαίου. Θα υποστηρίξουν τη βελτίωση της διακυβέρνησης και τη δημιουργία ικανοτήτων για τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, περιλαμβανομένης της πρόληψης της παράνομης εκμετάλλευσης των δασών. Θα προωθήσουν τη συμμετοχή των τοπικών ενδιαφερομένων και τον σεβασμό των δικαιωμάτων όλων των ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένων των αυτοχθόνων και των τοπικών κοινοτήτων. Θα αντιμετωπίσουν τη λαθροθηρία, το παράνομο εμπόριο άγριας χλωρίδας και πανίδας και ξυλείας και την παράνομη εκμετάλλευση άλλων φυσικών πόρων. Θα προωθήσουν την προστασία και την αποκατάσταση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων για την επίτευξη υγιών και παραγωγικών ωκεανών, τη βιώσιμη διαχείριση των ωκεάνιων πόρων και τη βιώσιμη αλιεία, μεταξύ άλλων μέσω της βελτιωμένης διαχείρισης των ωκεανών και της ανάπτυξης της γαλάζιας οικονομίας.

45. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα ενσωματώσουν το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή, μεταξύ άλλων μέσω της προώθησης της κατάλληλης ισορροπίας μεταξύ του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής στις επιπτώσεις της, σε όλες τις στρατηγικές αναπτυξιακής συνεργασίας τους. Θα εφαρμόσουν το θεματολόγιο του 2030 και τη συμφωνία των Παρισίων για την κλιματική αλλαγή μέσω συντονισμένων, συνεκτικών δράσεων και θα μεγιστοποιήσουν τις συνέργειες. Θα υποστηρίξουν εθνικές στρατηγικές, συμπεριλαμβανομένων του διακυβερνητικού σχεδιασμού και προγραμματισμού, που θα προωθούν την ανθεκτικότητα, θα περιορίζουν τον κίνδυνο για το κλίμα και θα συνεισφέρουν στη μείωση των εκπομπών, κατά τρόπο συνεπή με την εφαρμογή των εθνικά καθορισμένων συνεισφορών (ΕΚΣ), λαμβάνοντας υπόψη τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως δε οι λιγότερο αναπτυγμένες χώρες (ΛΑΧ) και τα αναπτυσσόμενα μικρά νησιωτικά κράτη (ΑΜΝΚ). Θα συμβάλουν στην ανάδυση τοπικών υπερμάχων της προστασίας του κλίματος και θα επιδοθούν ενεργά στη διάδοση και ανάπτυξη έργων βέλτιστων πρακτικών, μεταξύ άλλων υποστηρίζοντας τις πλατφόρμες πολλαπλών ενδιαφερόμενων φορέων. Ο νομικά δεσμευτικός χαρακτήρας της συμφωνίας των Παρισίων και η υποχρέωση προετοιμασίας εθνικά καθορισμένων συνεισφορών μπορούν να δώσουν ώθηση στον εθνικό αναπτυξιακό σχεδιασμό στο πλαίσιο του θεματολογίου του 2030.

Βιώσιμη ενέργεια και κλιματική αλλαγή

Η ενέργεια είναι εξαιρετικά σημαντικός παράγοντας διευκόλυνσης της ανάπτυξης και διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στις λύσεις για έναν βιώσιμο πλανήτη. Οι αναπτυσσόμενες χώρες χρειάζονται ενέργεια για να προωθήσουν τη χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και να βελτιώσουν περισσότερο το βιοτικό επίπεδό τους. Μέσω επενδύσεων στη βιώσιμη ενέργεια μπορεί να διασφαλιστεί και να ενισχυθεί η πρόσβαση σε καθαρό νερό, σε καθαρή μαγειρική, στην εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη, καθώς και να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας και να υποστηριχθούν οι τοπικές επιχειρήσεις κατά τρόπο περιβαλλοντικά φιλικό.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα επιδιώξουν την επίτευξη των αλληλένδετων βασικών στόχων τους: αντιμετώπιση της ελλειπούς πρόσβασης στην ενέργεια· αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και της παραγωγής ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για την επίτευξη βιώσιμης ισορροπίας μεταξύ της παραγωγής και της κατανάλωσης ενέργειας· και συμβολή στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής σε παγκόσμιο επίπεδο, στο πνεύμα της Συμφωνίας των Παρισίων και των σχετικών εθνικά καθορισμένων προθέσεων συνεισφοράς (NDC) που υπέβαλαν τα συμβαλλόμενα μέρη. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα καταπολεμήσουν την ενεργειακή ένδεια συνεισφέροντας στην πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές, σύγχρονες, αξιόπιστες και βιώσιμες ενεργειακές υπηρεσίες για όλους, με ιδιαίτερη έμφαση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και ενεργειακής απόδοσης. Καθαρές και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μπορούν να παρέχονται μέσω λύσεων εκτός δικτύου και μικροδικτύων, με πρωτοβουλία των κοινοτήτων, που θα επιτρέπουν την πρόσβαση των αγροτικών περιοχών στην ενέργεια.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προωθήσουν επίσης τη σταδιακή κατάργηση των περιβαλλοντικά επιβλαβών επιδοτήσεων ορυκτών καυσίμων, την ανάπτυξη σταθερών και διαφανών αγορών ενέργειας και έξυπνων δικτύων, καθώς και τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για βιώσιμη παραγωγή ενέργειας. Η εν λόγω ενισχυμένη στρατηγική θα συνοδεύεται από διαρκείς δράσεις της ΕΕ που θα συνάδουν με την ηγετική θέση της σε παγκόσμιο επίπεδο όσον αφορά την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και την υποστήριξη τρίτων χωρών για την καταπολέμησή της, καθώς και τη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών και ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή.

46. Η κλίμακα των χρηματοοικονομικών επενδύσεων που απαιτούνται για την επίτευξη οικουμενικής πρόσβασης σε ασφαλείς και καθαρές ενεργειακές υπηρεσίες καθιστά αναγκαία τη συμμετοχή πολλών φορέων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα αυξήσουν τη συνεργασία τους με όλους τους συναφείς ενδιαφερομένους, συμπεριλαμβανομένου του ιδιωτικού τομέα, στους τομείς της διαχείρισης της ζήτησης ενέργειας, της ενεργειακής απόδοσης, της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της ανάπτυξης και διάδοσης της καθαρής τεχνολογίας. Θα στηρίξουν τη βελτίωση των ρυθμιστικών πλαισίων που ευνοούν έναν ανταγωνιστικό τομέα βιώσιμης ενέργειας και τη μόχλευση ιδιωτικών χρηματοδοτήσεων. Θα προσελκύσουν νέα κεφάλαια, από τον ιδιωτικό τομέα και μέσω καινοτόμων χρηματοδοτικών πρωτοβουλιών και μέσων. Η παροχή υποστήριξης στην Αφρική και στις γειτονικές χώρες της ΕΕ για αυτή την ενεργειακή μετάβαση θα αποτελέσει μέρος του πλαισίου διευκόλυνσης της Ενεργειακής Ένωσης της ΕΕ.

2.3. Ευημερία - Βιώσιμη ανάπτυξη και απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς

47. Η δημιουργία αξιοπρεπών θέσεων απασχόλησης για τις γυναίκες και τη νεολαία είναι σημαντική για τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Η κοινή ευημερία και η ανάπτυξη συμβάλλουν σημαντικά στην ανθρώπινη ευημερία και αξιοπρέπεια. Η χωρίς αποκλεισμούς βιώσιμη ανάπτυξη βασίζεται στη μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα στις χώρες εταίρους, δημιουργώντας ευκαιρίες για τις ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες και για όσους διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο, προκειμένου να συμμετάσχουν και να επωφεληθούν από τον πλούτο και τη δημιουργία αξιοπρεπών θέσεων απασχόλησης. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προωθήσουν τον μετασχηματισμό της οικονομίας με στόχο τη δημιουργία αξιοπρεπών θέσεων εργασίας, την ενίσχυση της παραγωγικής ικανότητας, την εξασφάλιση επαρκών εσόδων για τις δημόσιες υπηρεσίες και την κοινωνική προστασία, την ενίσχυση βιώσιμων αλυσίδων αξίας και διαφοροποίησης, περιλαμβανομένης της βιώσιμης βιομηχανοποίησης. Αυτό θα επιτευχθεί, μεταξύ άλλων, μέσω της προώθησης βιώσιμων προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής σε μια κυκλική οικονομία, περιλαμβανομένης της προώθησης κύκλων μη τοξικών υλικών, της αποδοτικότητας των πόρων και της μετάβασης σε λύσεις χαμηλών εκπομπών, ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή.

48. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της αναγνωρίζουν τον ρόλο των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΠΜΜΜΕ) ως παραγόντων βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και ως σημαντικών παραγόντων στην καταπολέμηση της φτώχειας. Οι ΠΜΜΜΕ αποτελούν κινητήριες δυνάμεις της ανάπτυξης, της απασχόλησης, της καινοτομίας και της κοινωνικής ανάπτυξης. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα υποστηρίξουν καινοτόμα μέτρα προσανατολισμένα προς τις δράσεις μέσω αναπτυξιακής πολιτικής για την αύξηση της συμμετοχής των ΠΜΜΜΕ στην εφαρμογή συγκεκριμένων επιτόπιων δράσεων και την αξιοποίηση του μετασχηματιστικού δυναμικού. Θα διευκολύνουν την πρόσβαση των ΠΜΜΜΕ στις σχετικές πληροφορίες, τόσο στην ΕΕ όσο και στις χώρες εταίρους, και θα τις εντάξουν καλύτερα στις αλυσίδες εφοδιασμού και προστιθέμενης αξίας, παράλληλα με την αντιμετώπιση του κενού χρηματοδότησης των ΠΜΜΜΕ. Θα ενθαρρύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών και τον διάλογο μεταξύ των ΠΜΜΜΕ στην ΕΕ και στις χώρες ή τις περιοχές εταίρους.

Επενδύσεις και εμπόριο

Οι βιώσιμες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις αποτελούν ζωτική κινητήρια δύναμη της βιώσιμης ανάπτυξης. Συμβάλλουν στη διαφοροποίηση των οικονομιών, την ενίσχυση της ανάπτυξης και της αξιοπρεπούς απασχόλησης, την επίτευξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, τη σύνδεση των οικονομιών των αναπτυσσόμενων χωρών με περιφερειακές και παγκόσμιες αλυσίδες αξίας, την προαγωγή της περιφερειακής ολοκλήρωσης και του εμπορίου και την εκπλήρωση των κοινωνικών αναγκών. Το θεματολόγιο του 2030 και το πρόγραμμα δράσης της Αντίς Αμπέμπα παρέχουν ένα πλαίσιο εντός του οποίου οι υπεύθυνες επενδύσεις μπορούν να συνεισφέρουν στη βιώσιμη ανάπτυξη σε όλες τις διαστάσεις της.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα αναλάβουν δράση για την προώθηση των επενδύσεων, με συνδυασμό της χρηματοδότησης για τη βιώσιμη ανάπτυξη, της τεχνικής βοήθειας για την ανάπτυξη βιώσιμων έργων και της προσέλκυσης επενδυτών, και θα λάβουν μέτρα για τη βελτίωση της οικονομικής διακυβέρνησης και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την καταπολέμηση της διαφθοράς και τη συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεισφέρουν επίσης στην κλιμάκωση των ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων στην πράσινη οικονομία χαμηλών εκπομπών, που είναι ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή.

Ένας βασικός διάυλος για τις δράσεις αυτές θα είναι το σχεδιαζόμενο ευρωπαϊκό εξωτερικό επενδυτικό σχέδιο που θα περιλαμβάνει εγγυήσεις για μείωση του προφίλ κινδύνου των επενδύσεων στις αναπτυσσόμενες χώρες και, ως εκ τούτου, θα μοχλεύσει πρόσθετη χρηματοδότηση, ιδίως από τον ιδιωτικό τομέα. Θα συνεισφέρει στην επίτευξη των ΣΒΑ, συμβάλλοντας έτσι στην αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της παράνομης μετανάστευσης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα συνεχίσει επίσης μέσω της εμπορικής της πολιτικής να διασφαλίζει ότι οι αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως οι πιο ευάλωτες, θα αποκομίζουν τα οφέλη της ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς και της βιώσιμης ανάπτυξης από την ενισχυμένη συμμετοχή τους στην περιφερειακή ολοκλήρωση και στο πολυμερές εμπορικό σύστημα.

49. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συμβάλουν στη δημιουργία ενός πιο φιλικού προς τις επιχειρήσεις περιβάλλοντος στις αναπτυσσόμενες χώρες, που θα σέβεται τα διεθνή πρότυπα και τις αρχές για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Θα συμβάλουν στη βελτίωση των συνθηκών για την χωρίς αποκλεισμούς οικονομική δραστηριότητα με την προώθηση πιο βιώσιμων πολιτικών και ρυθμιστικών πλαισίων, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των βασικών εργασιακών προτύπων, και των απαιτήσεων δέουσας επιμέλειας που ευνοούν καλύτερα επιχειρηματικά περιβάλλοντα, νέα επιχειρηματικά μοντέλα και ενίσχυση της κυβερνητικής ικανότητας. Θα προωθήσουν την ευρεία πρόσβαση στις χρηματοπιστωτικές και μικροχρηματοδοτικές υπηρεσίες, μεταξύ άλλων για τις γυναίκες, τους φτωχούς και τις ΠΜΜΜΕ. Επίσης, θα προωθήσουν πρωτοβουλίες του ιδιωτικού τομέα και των επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας, των συνεταιρισμών, και των γυναικών και των νέων επιχειρηματιών, για την ενίσχυση της παροχής τοπικών υπηρεσιών καθώς και για πράσινα και χωρίς αποκλεισμούς επιχειρηματικά μοντέλα. Θα προαγάγουν βιώσιμες και διαφανείς δημόσιες συμβάσεις για την υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης και τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΠΜΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις. Οι δημόσιες επενδύσεις στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας και η συνεργασία στους τομείς της επιστήμης και της τεχνολογίας μπορούν να συμβάλουν επίσης στην ενεργοποίηση των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα και την προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης στις αναπτυσσόμενες χώρες.
50. Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, η διαφθορά, οι παράνομες χρηματοοικονομικές ροές και η φοροδιαφυγή και φοροαποφυγή εξακολουθούν να εκτροχιάζουν την αειφόρο ανάπτυξη και να πλήττουν δυσανάλογα τις αναπτυσσόμενες χώρες. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεργασθούν με τις χώρες εταίρους για την προώθηση της προοδευτικής φορολογίας, των μέτρων κατά της διαφθοράς και των αναδιανεμητικών πολιτικών των δημοσίων δαπανών, καθώς και για την καταπολέμηση των παράνομων χρηματοοικονομικών ροών προκειμένου να προωθηθεί η πρόσβαση σε ποιοτικές βασικές υπηρεσίες για όλους.
51. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνδυάσουν τις δεξιότητες και τους πόρους του ιδιωτικού τομέα με την υποστηρικτική βοήθεια για το εμπόριο, τις εμπορικές πολιτικές, τα μέσα και την οικονομική διπλωματία. Θα προωθήσουν τη στρατηγική «βοήθεια για το εμπόριο» ώστε να υποστηριχθεί η υλοποίηση του θεματολογίου του 2030 και να αντιμετωπιστούν καλύτερα οι ανάγκες του εμπορίου και της παραγωγικής ικανότητας των αναπτυσσόμενων χωρών. Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών και των περίκλειστων αναπτυσσόμενων χωρών (ΠΑΧ), για τις οποίες η διευκόλυνση του εμπορίου και οι εμπορικές υποδομές αποτελούν βασικές κινητήριες δυνάμεις για την ανάπτυξη, καθώς και των ΑΜΝΚ.

52. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προωθήσουν και θα διευκολύνουν το εμπόριο και τις επενδύσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες με στόχο την υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης. Η ΕΕ θα συνεχίσει να προωθεί το εμπόριο και την περιφερειακή ολοκλήρωση ως βασικές κινητήριες δυνάμεις της ανάπτυξης και της μείωσης της φτώχειας στις αναπτυσσόμενες χώρες. Μέσω της υλοποίησης της στρατηγικής «Εμπόριο για όλους», η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα βοηθήσουν τους εμπορικούς εταίρους τους, μεταξύ άλλων με συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης για την ενσωμάτωση της βιώσιμης ανάπτυξης σε όλα τα επίπεδα της εμπορικής πολιτικής. Σύμφωνα με δεσμεύσεις στη ΣΑΠ, η αναπτυξιακή στήριξη θα χρησιμοποιείται όποτε απαιτείται ώστε να διασφαλίζεται ότι οι διατάξεις των εμπορικών συμφωνιών που σχετίζονται με το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη, θα εφαρμόζονται και θα χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προωθήσουν τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη και θα συνδράμουν τις αναπτυσσόμενες χώρες προκειμένου να εγκρίνουν αναπτυξιακά πρότυπα που λαμβάνουν υπόψη τη σπανιότητα των πόρων και τις δράσεις για την κλιματική αλλαγή. Αυτό περιλαμβάνει την προώθηση βιώσιμων αλυσίδων αξίας και περιβαλλοντικών και κοινωνικών προτύπων.
53. Ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να συνεισφέρει στην υλοποίηση του θεματολογίου του 2030. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της, σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, θα προωθήσουν την κινητοποίηση ιδιωτικών πόρων για την ανάπτυξη, ενώ παράλληλα θα προωθήσουν τη λογοδοσία του ιδιωτικού τομέα, σε τομείς με σημαντικές δυνατότητες μετατροπής για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Οι τομείς αυτοί περιλαμβάνουν τη βιώσιμη γεωργία, την ασφαλή και καθαρή ενέργεια, την ολοκληρωμένη διαχείριση των υδάτινων πόρων, τις ανθεκτικές υποδομές, την υγεία, τον βιώσιμο τουρισμό, την πράσινη και κυκλική οικονομία, τις τηλεπικοινωνίες και την ψηφιακή τεχνολογία.

54. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεργαστούν με τον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων, για την προώθηση υπεύθυνων, βιώσιμων και αποτελεσματικών προσεγγίσεων και μέσω του κοινωνικού διαλόγου. Η αύξηση της υιοθέτησης υπεύθυνων και χωρίς αποκλεισμούς επιχειρηματικών μοντέλων και πρακτικών από ευρύτερο φάσμα εταιρειών της ΕΕ που διατηρούν αλυσίδες εφοδιασμού σε αναπτυσσόμενες χώρες, σε στενή συνεργασία με δημόσιους και ιδιωτικούς ενδιαφερομένους των χωρών τους, και η προώθηση του θεμιτού, διαφανούς εμπορίου και του εμπορίου με δεοντολογικά κριτήρια, μεταξύ άλλων με μικρούς παραγωγούς στις αναπτυσσόμενες χώρες, μπορούν να συνεισφέρουν ιδιαίτερα στην υλοποίηση του θεματολογίου του 2030. Τα διεθνώς συμφωνημένα πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι δεσμεύσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη διαφάνεια και την εταιρική κοινωνική ευθύνη πρέπει να εισάγονται σε επιχειρηματικά μοντέλα, συμπεριλαμβανομένων των εταιρικών σχέσεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα και του συνδυασμού πόρων, με διάφορα μέσα, όπως η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται η βιώσιμη διαχείριση και η χρήση φυσικών πόρων, όπως τα μεταλλεύματα και η ξυλεία. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεχίσουν να υποστηρίζουν τις υπεύθυνες επιχειρηματικές πρακτικές και την υπεύθυνη διαχείριση των αλυσίδων εφοδιασμού, με σεβασμό προς τα δικαιώματα ιδιοκτησίας, μέσω της ενσωμάτωσης των ανθρώπινων και των εργασιακών δικαιωμάτων, της οικονομικής ακεραιότητας, των περιβαλλοντικών προτύπων και της προσβασιμότητας. Θα καταβάλουν προσπάθειες για την πρόληψη των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και για την προώθηση των κατευθυντήριων αρχών των Ηνωμένων Εθνών για τις Επιχειρήσεις και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Θα προαγάγουν εργασιακά πρότυπα που θα διασφαλίζουν αξιοπρεπείς συνθήκες απασχόλησης και αξιοπρεπείς μισθούς για τους εργαζομένους, ιδίως τα καθοριζόμενα από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας, τόσο σε τυπική όσο και σε άτυπη μορφή απασχόλησης, μεταξύ άλλων υποστηρίζοντας τη μετάβαση από την άτυπη στην τυπική οικονομία και καταπολεμώντας την παιδική εργασία.

55. Η βιώσιμη γεωργία, από κοινού με τη βιώσιμη αλιεία και υδατοκαλλιέργεια, εξακολουθούν να αποτελούν βασικό μοχλό για την εξάλειψη της φτώχειας και τη βιώσιμη ανάπτυξη και είναι απαραίτητες για την εξάλειψη της πείνας και τη εξασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας. Τα δύο τρίτα των φτωχών του κόσμου εξαρτώνται από τη γεωργία για να εξασφαλίσουν τα μέσα διαβίωσής τους και πολλές αναπτυσσόμενες χώρες εξαρτώνται ακόμα σε μεγάλο βαθμό από το εμπόριο λίγων βασικών προϊόντων. Η υποστήριξη των μικροκαλλιεργητών, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειακών γεωργικών μονάδων και των νομάδων κτηνοτρόφων, έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς συμβάλλει τα μέγιστα στην επισιτιστική ασφάλεια και στην καταπολέμηση της διάβρωσης του εδάφους και της απώλειας της βιοποικιλότητας, παρέχοντας ταυτόχρονα θέσεις εργασίας. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα στηρίξουν τη βελτίωση του τρόπου διακυβέρνησης σχετικά με τη βιώσιμη διαχείριση των δασών, τη συμμετοχική διαχείριση βοσκότοπων, και τη δίκαιη πρόσβαση σε δικαιώματα εγγείου ιδιοκτησίας, ιδίως για τις γυναίκες, με σεβασμό στα δικαιώματα των τοπικών και των αυτοχθόνων πληθυσμών, συμπεριλαμβανομένων των συνήθων χρήσεων γης και της πρόσβασης στο νερό. Θα προωθήσουν τη δημιουργία γεωργικών οργανώσεων και συνεταιρισμών, ώστε να εξεταστούν, μεταξύ άλλων, ζητήματα όπως η καλύτερη παραγωγικότητα των οικογενειακών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, τα δικαιώματα χρήσης γης και τα παραδοσιακά συστήματα σποράς σε επίπεδο γεωργού. Όλα αυτά θα συμβάλουν στη βελτίωση της ποιότητας των υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών συνθηκών. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα επιδιώξουν να αναπτύξουν γεωργικές αγορές και αλυσίδες αξίας σε χώρες εταίρους στον τομέα της γεωργίας, που θα ωφελούν τους φτωχούς και θα ενθαρρύνουν τη γεωργική βιομηχανία να δημιουργήσει θέσεις εργασίας και προστιθέμενη αξία. Στα ανωτέρω περιλαμβάνεται η στήριξη της ένταξης των νέων και της χειραφέτησης των γυναικών, μέσω της προώθησης της έρευνας και της καινοτομίας. Είναι απαραίτητο να πραγματοποιηθούν επενδύσεις στη βιώσιμη γεωργία και στον τομέα γεωργικών ειδών διατροφής για τη διαφοροποίηση των τοπικών και περιφερειακών συστημάτων παραγωγής, την πρόληψη της ανεπαρκούς διατροφής και την επίτευξη μεγαλύτερης παραγωγικότητας και περισσότερων αξιοπρεπών θέσεων εργασίας, χωρίς αρνητικές επιπτώσεις για το περιβάλλον. Σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες, ειδικότερα στην Αφρική, απαιτούνται σημαντικές επενδύσεις από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα στη βιώσιμη γεωργία και τις συναφείς υποδομές. Αυτές οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις πολιτικής πρέπει να είναι υπεύθυνες, χωρίς αποκλεισμούς και προς όφελος των τοπικών πληθυσμών.

56. Τα βιώσιμα συστήματα γεωργίας και τροφίμων, συμπεριλαμβανομένης της βιώσιμης αλιείας, θα πρέπει να καλύψουν τις ανάγκες του αυξανόμενου παγκόσμιου πληθυσμού, διασφαλίζοντας παράλληλα την προστασία του περιβάλλοντος. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα υποστηρίξουν αγροοικολογικές πρακτικές, δράσεις για τη μείωση των απωλειών μετά τη συγκομιδή και της κατασπατάλησης τροφίμων, καθώς και για την προστασία του εδάφους, τη διατήρηση των υδάτινων πόρων, την παύση, την πρόληψη και την εξάλειψη της αποψίλωσης των δασών, καθώς και για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την εξασφάλιση της υγείας των οικοσυστημάτων. Το δυναμικό περιορισμού των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου της βιώσιμης γεωργίας και του εδάφους πρέπει να αξιοποιηθεί, ενώ θα πρέπει να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προαγάγουν τις βιώσιμες πρακτικές αλιείας και υδατοκαλλιέργειας και θα υποστηρίξουν δράσεις για την καταπολέμηση της παράνομης αλιείας, της θαλάσσιας ρύπανσης και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.
57. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεχίσουν να στηρίζουν τις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας στις αναπτυσσόμενες χώρες, που αποτελούν σημαντικούς παράγοντες διευκόλυνσης της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης. Η υιοθέτηση των ψηφιακών τεχνολογιών στον αναπτυσσόμενο κόσμο προχωρά με πρωτοφανείς ρυθμούς. Εντούτοις, η έλλειψη συνδεσιμότητας εξακολουθεί να συνιστά κύριο εμπόδιο για την ανάπτυξη σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες, κυρίως σε γεωργικές και απομακρυσμένες περιοχές, ιδίως στην Αφρική. Εκτός αυτού, ο περιορισμένος ανταγωνισμός καθιστά συχνά τις ψηφιακές τεχνολογίες απρόσιτες και οικονομικά ασύμφωρες για μεγάλο τμήμα του πληθυσμού. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα καταβάλουν προσπάθειες για τη βελτίωση της ενσωμάτωσης ψηφιακών λύσεων για την ανάπτυξη και θα προαγάγουν τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών σε διάφορους τομείς προτεραιότητας (όπως η ηλεκτρονική διακυβέρνηση, η γεωργία, η εκπαίδευση, η διαχείριση των υδάτων, η υγεία και η ενέργεια). Θα υποστηρίξουν τη δημιουργία πρόσφορων συνθηκών για την ψηφιακή οικονομία μέσω της αύξησης της ελεύθερης, ανοικτής και ασφαλούς συνδεσιμότητας και μέσω της άρσης των φραγμών που παρακωλύουν την αξιοποίηση του πλήρους δυναμικού της για βιώσιμη ανάπτυξη. Θα στηρίξουν την ψηφιακή επιχειρηματικότητα, μεταξύ άλλων για τις ΠΜΜΜΕ, για την επιτόπια ανάπτυξη σχετικού περιεχομένου, την προώθηση της καινοτομίας και τη δημιουργία αξιοπρεπών θέσεων απασχόλησης. Επίσης, θα υποστηρίξουν τον ψηφιακό γραμματισμό και τις δεξιότητες για την ενδυνάμωση των ατόμων, ιδίως των γυναικών και των ατόμων που βρίσκονται σε ευάλωτες και περιθωριοποιημένες καταστάσεις, ώστε να προαχθεί η κοινωνική τους ένταξη και να διευκολυνθεί η συμμετοχή τους στη δημοκρατική διακυβέρνηση και την ψηφιακή οικονομία.

58. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα υποστηρίξουν τον σχεδιασμό, την κατασκευή και τη λειτουργία ποιοτικών υποδομών και κατασκευών που θα διασφαλίζουν την αποδοτικότερη χρήση των πόρων και της ενέργειας. Θα στηρίξουν την ανάπτυξη βιώσιμων, χαμηλών εκπομπών, διασυνδεδεμένων και ασφαλών δικτύων κινητικότητας και μεταφορών και άλλων φιλικών προς το κλίμα και ανθεκτικών υποδομών, όπως τα ενεργειακά δίκτυα, τα συστήματα υδροδότησης και τα συστήματα διαχείρισης των αποβλήτων, για την προαγωγή της ισότιμης και φθηνής πρόσβασης για όλους, της οικονομικής ανάπτυξης, του εμπορίου και των επενδύσεων. Θα προβούν στη συστημική ενσωμάτωση του στόχου της μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου σε έργα υποδομών.
59. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της επαναλαμβάνουν ότι είναι αναγκαία η πλήρης συμμόρφωση προς τα διεθνή περιβαλλοντικά και πυρηνικά πρότυπα ασφαλείας στις χώρες εταίρους.
60. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα επιδιώξουν να ενισχύσουν τις δυνατότητες των πόλεων ως κόμβων βιώσιμης ανάπτυξης και χωρίς αποκλεισμούς καινοτομίας, λαμβάνοντας υπόψη τις ευρύτερες αγροτικές κοινότητές τους και την ισορροπημένη περιφερειακή ανάπτυξη. Θα προωθήσουν τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, για την αντιμετώπιση του ζητήματος της ανισότητας, με έμφαση σε εκείνους που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη, συμπεριλαμβανομένων όσων ζουν σε αυθαίρετους καταυλισμούς και παραγκουπόλεις. Θα υποστηρίξουν τους εταίρους για τη βελτίωση της παροχής βασικών υπηρεσιών και ισότιμης πρόσβασης στην επισιτιστική ασφάλεια, πρόσβασης σε αξιοπρεπή και οικονομικά προσιτή στέγαση, καθώς και της ποιότητας ζωής των ταχέως αυξανόμενων αστικών πληθυσμών. Σύμφωνα με το νέο θεματολόγιο για το αστικό περιβάλλον των Ηνωμένων Εθνών, θα προάγουν το βιώσιμο σχεδιασμό της χρήσης της γης, τη δίκαιη διαχείριση των αγορών γεωργικής γης, τη βιώσιμη αστική κινητικότητα και τις ευφείς, ασφαλείς πόλεις, οι οποίες θα αξιοποιούν τις ευκαιρίες της ψηφιοποίησης και των τεχνολογιών. Θα προωθήσουν τις χωρίς αποκλεισμούς, ισόρροπες, ολοκληρωμένες εδαφικές και αστικές πολιτικές και τον πολυεπίπεδο κυβερνητικό συντονισμό, σφυρηλατώντας ισχυρότερους δεσμούς μεταξύ αγροτικών και αστικών περιοχών. Θα αναπτύξουν την ανθεκτικότητα των πόλεων σε κλυδωνισμούς και θα αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες για μια οικονομία χαμηλών εκπομπών, ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή.

2.4. Ειρήνη – Ειρηνικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίες, δημοκρατία, αποτελεσματικοί και υπεύθυνοι θεσμοί, κράτος δικαίου και ανθρώπινα δικαιώματα για όλους

61. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προάγουν τις οικουμενικές αξίες της δημοκρατίας, της χρηστής διακυβέρνησης, του κράτους δικαίου και των ανθρώπινων δικαιωμάτων για όλους – οι οποίες συνιστούν προϋποθέσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη σταθερότητα – σε όλες τις εταιρικές σχέσεις και τα μέσα και σε όλες τις καταστάσεις και χώρες, μεταξύ άλλων μέσω της αναπτυξιακής δράσης. Θα υποστηρίζουν τις εγχώριες προσπάθειες, που είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες και στο συγκεκριμένο πλαίσιο της κάθε κοινωνίας, με σκοπό να οικοδομηθούν βιώσιμα δημοκρατικά κράτη, ανθεκτικά σε εξωτερικούς και εσωτερικούς κλυδωνισμούς, και να αντιμετωπιστούν τα τρωτά σημεία, συμπεριλαμβανομένης της ανισότητας.

Χρηστή διακυβέρνηση, δημοκρατία, κράτος δικαίου και ανθρώπινα δικαιώματα

Η χρηστή διακυβέρνηση, η δημοκρατία και το κράτος δικαίου είναι ζωτικής σημασίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Το κράτος δικαίου αποτελεί προϋπόθεση για την προστασία όλων των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Μέσω θεσμικών οργάνων και συστημάτων αποτελεσματικής διακυβέρνησης που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των πολιτών παρέχονται βασικές υπηρεσίες και προωθείται η ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς και παράλληλα – μέσω συμμετοχικών πολιτικών διαδικασιών – εξασφαλίζεται η δυνατότητα των πολιτών να απαιτούν από τους δημόσιους λειτουργούς να λογοδοτούν σε όλα τα επίπεδα.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προωθήσουν την υπευθυνότητα και τη διαφάνεια σε θεσμικά όργανα όπως τα εθνικά κοινοβούλια και θα προαγάγουν τη συμμετοχική λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες. Θα προωθήσουν την ανεξαρτησία και αμεροληψία των δικαστηρίων και θα υποστηρίζουν την παροχή ενός δίκαιου συστήματος απονομής δικαιοσύνης, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε νομική συνδρομή. Θα υποστηρίζουν την ανάπτυξη ικανοτήτων για ισχυρά θεσμικά όργανα και τη διακυβέρνηση σε πολλαπλά επίπεδα, στην οποία θα συμμετέχουν άτομα που βρίσκονται σε επισφαλή κατάσταση και οι μειονότητες, μέσω της δημιουργίας εταιρικών σχέσεων μεταξύ των εθνικών, των υποεθνικών και των τοπικών κυβερνήσεων, και μέσω της αξιοποίησης του δυναμικού των ψηφιακών λύσεων. Θα υποστηρίξουν πρωτοβουλίες για να αντιμετωπιστεί η διαφθορά και να αυξηθούν η διαφάνεια και η λογοδοσία στη δημόσια χρηματοδότηση και στην παροχή δημόσιων υπηρεσιών.

62. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα υποστηρίξουν τη δημιουργία ενός ανοιχτού και ευνοϊκού χώρου για την κοινωνία των πολιτών, τις συμμετοχικές προσεγγίσεις και τη διαφάνεια στη λήψη αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα. Θα συνεχίσουν να υποστηρίζουν τη διεξαγωγή συμμετοχικών, διαφανών και αξιόπιστων εκλογών, παρέχοντας έγκαιρη υποστήριξη καθ' όλη τη διάρκεια του εκλογικού κύκλου και προωθώντας τη δημιουργία δημοκρατικών και υπεύθυνων πολιτικών κομμάτων και την ενεργό συμμετοχή των πολιτών καθ' όλη την εκλογική διαδικασία. Οι ανεξάρτητες αποστολές εκλογικών παρατηρητών της ΕΕ συνιστούν σημαντικό εργαλείο για την εξυπηρέτηση αυτού του σκοπού. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα υποστηρίξουν και θα προωθήσουν την άσκηση δημοκρατικής διακυβέρνησης, που θα εξασφαλίζει τις θεμελιώδεις ελευθερίες, όπως η ελευθερία της σκέψης, η θρησκευτική ελευθερία και η ελευθερία των πεποιθήσεων, η ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι –ακόμη και για τους περιθωριοποιημένους– και που θα προασπίζει τα οικουμενικά δικαιώματα του ανθρώπου, είτε αυτά είναι ατομικά, πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά είτε πολιτιστικά. Θα ταχθούν υπέρ της ελευθερίας έκφρασης και γνώμης και θα παράσχουν υποστήριξη σε ανεξάρτητα και πλουραλιστικά μέσα ενημέρωσης που θα παράγουν ποιοτικές ειδήσεις βασιζόμενες σε γεγονότα και δεδομένα.
63. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προωθήσουν αποτελεσματικά, διαφανή, ανεξάρτητα, ανοικτά και υπεύθυνα συστήματα δικαιοσύνης και θα προαγάγουν την πρόσβαση όλων στη δικαιοσύνη – ιδίως δε των φτωχών και των ανθρώπων που βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις. Στο πλαίσιο αυτό θα καταβληθούν προσπάθειες για την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας, συμπεριλαμβανομένων της εγκληματικότητας και της βίας στις πόλεις, καθώς και για την καταπολέμηση του οργανωμένου υπερεθνικού εγκλήματος στους τομείς της διακίνησης όπλων και ναρκωτικών και της εμπορίας ανθρώπων.
64. Η φτώχεια, οι συγκρούσεις, η αστάθεια και η αναγκαστική εκτόπιση πληθυσμών είναι βαθιά συνδεδεμένες μεταξύ τους και πρέπει να αντιμετωπίζονται με συνεκτικό και ολοκληρωμένο τρόπο, μεταξύ άλλων ως μέρη της συνάρτησης μεταξύ ανθρωπιστικής κατάστασης και ανάπτυξης. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα αντιμετωπίσουν σε όλα τα επίπεδα τα βαθύτερα αίτια τους, που εκτείνονται από τον αποκλεισμό, την ανισότητα, την επισιτιστική ανασφάλεια, τις παραβιάσεις και καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την ατιμωρησία και την απουσία κράτους δικαίου έως την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της κλιματικής αλλαγής.

65. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα χρησιμοποιήσουν την αναπτυξιακή συνεργασία ως μέρος του πλήρους φάσματος πολιτικών και μέσων που διαθέτουν για την πρόληψη και διαχείριση συγκρούσεων και κρίσεων και την παροχή βοήθειας προς επίλυσή τους, για την πρόληψη των ανθρωπιστικών αναγκών και για την οικοδόμηση μακροχρόνιας ειρήνης και χρηστής διακυβέρνησης. Ο κυριότερος στόχος της αναπτυξιακής συνεργασίας εξακολουθεί να είναι η εξάλειψη της φτώχειας σε όλες τις διαστάσεις και οι προσπάθειες της ΕΕ δεν θα αποκλίνουν από αυτόν. Θα προάγουν την εφαρμογή συνολικής προσέγγισης στην αντιμετώπιση των συγκρούσεων και των κρίσεων μέσω της καλύτερης χρήσης των στρατηγικών μεταβάσεων και του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης της ΕΕ για τις συγκρούσεις, εστιάζοντας στην αστάθεια, την ανθρώπινη ασφάλεια και την αναγνώριση της συνάρτησης μεταξύ βιώσιμης ανάπτυξης, ανθρωπιστικής δράσης, ειρήνης και ασφάλειας.
66. Η οικοδόμηση της ειρήνης και η δημιουργία κρατικού μηχανισμού είναι ζωτικής σημασίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη και θα πρέπει να καλύπτουν όλα τα επίπεδα, από το παγκόσμιο μέχρι το τοπικό, και όλα τα στάδια του κύκλου μιας σύγκρουσης, από την έγκαιρη προειδοποίηση και την πρόληψη μέχρι την αντιμετώπιση της κρίσης και τη σταθεροποίηση. Στο πλαίσιο της αναπτυξιακής συνεργασίας, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της μπορούν επίσης να συνεργαστούν με φορείς του τομέα της ασφάλειας για να αναπτύξουν την ικανότητά τους να εξασφαλίζουν την επίτευξη των στόχων της βιώσιμης ανάπτυξης, και ιδίως την επίτευξη ειρηνικών κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προωθήσουν κοινές λύσεις για τις προκλήσεις των τομέων της ασφάλειας και της ανάπτυξης, μεταξύ άλλων ενισχύοντας τη δημοκρατική διακυβέρνηση του τομέα της ασφάλειας, την ικανότητά του για αποτελεσματική παροχή ασφάλειας στους ανθρώπους, καθώς και την οικοδόμηση ικανοτήτων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της αναγνωρίζουν την ανάγκη για πρόληψη και αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης που οδηγεί στον βίαιο εξτρεισμό, μεταξύ άλλων μέσω της προώθησης της ανεξιθρησκίας και του διαθρησκευτικού διαλόγου. Θα συνεχίσουν να υποστηρίζουν την αρχή της ευθύνης για παροχή προστασίας και της πρόληψης των βιαιοπραγιών. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεχίσουν να εντείνουν τη συνεργασία τους με τον ΟΗΕ, καθώς και με τους περιφερειακούς και εθνικούς εταίρους τους.
67. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συμβάλουν στη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας, η οποία μπορεί να συντείνει στην καθιέρωση αποτελεσματικού δημοκρατικού ελέγχου και λογοδοσίας, στη βελτίωση της ανθρώπινης ασφάλειας, στη βιώσιμη ανάπτυξη και στην εξάλειψη της φτώχειας. Η μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας πρέπει να προσαρμοστεί στις ανάγκες ασφάλειας των χωρών εταίρων και να βασίζεται σε σαφή και σταθερή ανάληψη ίδιας ευθύνης σε εθνικό επίπεδο.

68. Στις χώρες που βρίσκονται σε ασταθή κατάσταση ή που πλήττονται από συγκρούσεις απαιτούνται ειδική προσοχή και διαρκής διεθνής συνεργασία προκειμένου να επιτευχθεί βιώσιμη ανάπτυξη. Οι στόχοι της δημιουργίας κρατικών μηχανισμών και εδραίωσης της ειρήνης είναι ουσιώδεις για την ανάπτυξη εγχώριων ικανοτήτων προκειμένου τα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά ζητήματα να ενσωματωθούν πλήρως στα ζητήματα ασφαλείας και ανάπτυξης. Στο πλαίσιο της αναπτυξιακής βοήθειας, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στα ασταθή και πληγέντα από συγκρούσεις κράτη και θα στηρίζουν τις πλέον ευάλωτες ομάδες. Μέσω της προώθησης και της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και της χρηστής διακυβέρνησης θα συνεισφέρουν με προληπτικό τρόπο στη σταθερότητα και στην ασφάλεια, καθώς και στην ανθεκτικότητα. Θα εντάξουν την ευαισθησία στο θέμα των συγκρούσεων σε ολόκληρο το έργο τους, με στόχο τη μεγιστοποίηση του θετικού αντίκτυπου στην ειρήνη. Θα προωθήσουν τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, μέσω της συμμετοχής, μαζί με όλους τους ενδιαφερομένους, σε διαδικασίες πρόληψης των συγκρούσεων, διατήρησης και οικοδόμησης της ειρήνης. Θα υποστηρίξουν τη μεταβατική δικαιοσύνη με μέτρα ειδικά προσαρμοσμένα σε κάθε κατάσταση για την προώθηση της αλήθειας, της δικαιοσύνης, της επανόρθωσης και της μη επανάληψης. Η σταθεροποίηση προϋποθέτει να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ της επίλυσης συγκρούσεων και των μακροπρόθεσμων μεταρρυθμιστικών διαδικασιών, καθώς και να οικοδομηθεί εμπιστοσύνη μεταξύ της κυβέρνησης και του πληθυσμού, μεταξύ άλλων μέσω της δυναμικής επαναφοράς της παροχής υπηρεσιών. Εν προκειμένω, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα αναζωογονήσουν τις εταιρικές σχέσεις τους με τους κατάλληλους περιφερειακούς εταίρους. Η επιτυχία των παρεμβάσεων που σχετίζονται με την ειρήνη και την ασφάλεια εξαρτάται ιδιαίτερα από τη συνεργασία με τοπικούς φορείς και την ανάληψη ίδιας ευθύνης εκ μέρους τους για τη διαδικασία. Η αλληλοδιδαχή μεταξύ ομότιμων ασταθών και πληγέντων από συγκρούσεις κρατών μπορεί να φανεί χρήσιμη. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα εξετάσουν όλες τις πτυχές της πρόληψης και της αντιμετώπισης της σεξουαλικής βίας και της βίας λόγω φύλου σε συγκρουσιακές και μετασυγκρουσιακές καταστάσεις και θα υποστηρίξουν τις γυναίκες, οι οποίες συμβάλλουν θετικά στην πρόληψη και την επίλυση των συγκρούσεων, στην παροχή βοήθειας και την αποκατάσταση, καθώς και στην οικοδόμηση βιώσιμης ειρήνης.

69. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα υλοποιήσουν την ανθρωπιστική δράση και αναπτυξιακή συνεργασία με πιο συνεκτικό και συμπληρωματικό τρόπο, συνεισφέροντας ενεργά στην οικοδόμηση ατομικής, κοινοτικής, κοινωνιακής και κρατικής ανθεκτικότητας, στην αντιμετώπιση της ακραίας φτώχειας, στην πρόληψη και αντιμετώπιση των κρίσεων, στη μείωση των χρόνιων τρωτών σημείων και στην επίτευξη της αυτόνομης διαβίωσης. Οι βιώσιμες λύσεις απαιτούν πολυμερείς προσεγγίσεις, παρεμβάσεις σε διάφορα επίπεδα και ένα μακροπρόθεσμο όραμα. Αυτό σημαίνει ενίσχυση της σύνδεσης μεταξύ παροχής βοήθειας, αποκατάστασης και ανάπτυξης, μεταξύ άλλων με εις βάθος ανταλλαγή πληροφοριών, συντονισμό των δωρητών και κοινή ανάλυση των ελλείψεων, των κινδύνων και των τρωτών σημείων, καθώς και με τη διαμόρφωση κοινής αντίληψης των στρατηγικών προτεραιοτήτων, το συντομότερο δυνατό. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα εξασφαλίσουν την έγκαιρη συμμετοχή και τη στενή συνεργασία των πολιτικών και αναπτυξιακών φορέων εξαρχής, ώστε να συμπληρώνονται και να ενισχύονται οι παρεμβάσεις έκτακτης ανάγκης και έγκαιρης αποκατάστασης στις οποίες προβαίνουν οι φορείς ανθρωπιστικής βοήθειας. Αυτό θα γίνει με ταυτόχρονη τήρηση των αρχών της ανθρωπιστικής βοήθειας, σύμφωνα με το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο.
70. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα εντείνουν τις προσπάθειές τους για την ανάπτυξη της ανθεκτικότητας και της προσαρμοστικότητας σε αλλαγές, σύμφωνα, μεταξύ άλλων, με το Πλαίσιο Σεντάι για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών 2015-2030 και τη συμφωνία των Παρισίων για την κλιματική αλλαγή. Η καλύτερη προετοιμασία των ανθρώπων και των κοινωνιών, ο περιορισμός της έκθεσης και των τρωτών σημείων τους και η ενίσχυση της ανθεκτικότητάς τους, προκειμένου να αντέχουν τους κλυδωνισμούς και τις καταστροφές και να ανακάμπτουν, είναι ζωτικής σημασίας ώστε να περιορίζονται οι αρνητικές επιπτώσεις και να αποφεύγεται η απώλεια ζώων και μέσων διαβίωσης. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα ενσωματώνουν αξιολογήσεις κινδύνων και αναλύσεις των ελλείψεων στα προγράμματα αναπτυξιακής συνεργασίας τους. Θα συνεχίσουν επίσης να αναπτύσσουν ετοιμότητα αντίδρασης έναντι διασυννοριακών απειλών για την υγεία, σύμφωνα με τους Διεθνείς Υγειονομικούς Κανονισμούς, ιδίως μέσω της ανάπτυξης των ικανοτήτων των εθνικών και περιφερειακών συστημάτων υγείας και μέσω της βελτίωσης της ανταλλαγής πληροφοριών. Με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν από παγκόσμιες κρίσεις που ξέσπασαν στον τομέα της υγείας, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεχίσουν να προωθούν διατομεακές πρωτοβουλίες σε διεθνές, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και θα θέσουν την οριζόντια ενίσχυση του συστήματος υγείας στο επίκεντρο του προγραμματισμού για την ανάπτυξη του τομέα της υγείας.

71. Η μετανάστευση, η βιώσιμη ανάπτυξη και η σταθερότητα αλληλοσυνδέονται στενά. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν δεσμευθεί να αναλάβουν συντονισμένη δράση για να αντιμετωπίσουν τα βαθύτερα αίτια της παράνομης μετανάστευσης και της αναγκαστικής εκτόπισης, όπως τις συγκρούσεις, την αστάθεια των κρατών, την απουσία ασφάλειας και την περιθωριοποίηση, τη φτώχεια, την επισιτιστική ανασφάλεια, την ανισότητα και τις διακρίσεις, καθώς και την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της κλιματικής αλλαγής. Θα προωθήσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια των λαών, την οικοδόμηση της δημοκρατίας, τη χρηστή διακυβέρνηση και το κράτος δικαίου, την κοινωνική ένταξη και συνοχή, τις οικονομικές ευκαιρίες αξιοπρεπούς απασχόλησης – και δη σε επιχειρήσεις που έχουν ως επίκεντρο τον άνθρωπο – και την παροχή περιθωρίου άσκησης πολιτικής στην κοινωνία των πολιτών. Επίσης, θα καταπολεμήσουν τη λαθραία διακίνηση μεταναστών και την εμπορία ανθρώπων, οι οποίες αποτελούν πηγή αστάθειας. Η ανάπτυξη ισχυρών εταιρικών σχέσεων με τις χώρες καταγωγής, διέλευσης και προορισμού, με συνεχείς μακροπρόθεσμες πολιτικές για την αντιμετώπιση των διαφόρων πτυχών του προβλήματος, είναι ζωτικής σημασίας.

3. ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ - Η ΕΕ ΩΣ ΜΟΧΛΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΤΟΥ 2030

72. Μολονότι αναγνωρίζεται ότι κάθε χώρα φέρει την πρωταρχική ευθύνη για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξή της, το θεματολόγιο του 2030 πρέπει να υλοποιηθεί από όλες τις χώρες και όλους τους ενδιαφερομένους που δραστηριοποιούνται στο πλαίσιο μιας εταιρικής σχέσης. Το αναπτυξιακό τοπίο διευρύνεται συμπεριλαμβάνοντας περισσότερους και νέους παράγοντες. Τα κοινοβούλια, τα πολιτικά κόμματα, οι περιφερειακές και τοπικές αρχές, τα ερευνητικά ιδρύματα, οι φιλανθρωπικές οργανώσεις, οι συνεταιρισμοί, ο ιδιωτικός τομέας και η κοινωνία των πολιτών έχουν γίνει εταίροι καθοριστικής σημασίας για να καταστεί δυνατή η πρόσβαση στα πλέον ευάλωτα και περιθωριοποιημένα άτομα. Προκειμένου να επιτευχθεί η βιώσιμη ανάπτυξη είναι εξαιρετικά σημαντικό να προωθηθεί και να προασπιστεί ένας χώρος, στον οποίο οι εν λόγω αναπτυξιακοί φορείς θα μπορούν να δραστηριοποιούνται με ασφάλεια.

3.1. Βελτίωση της συνεργασίας

73. Προκειμένου να ανταποκριθούν στις παγκόσμιες προκλήσεις, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα βελτιώσουν περαιτέρω τον τρόπο συνεργασίας τους, μεταξύ άλλων αναπτύσσοντας καλύτερες σχέσεις συνεργασίας, στις οποίες θα λαμβάνονται υπόψη τα αντίστοιχα συγκριτικά πλεονεκτήματά τους. Στο πλαίσιο αυτό θα βελτιωθούν η αποτελεσματικότητα και ο αντίκτυπος τους, μέσω καλύτερου συντονισμού και μεγαλύτερης συνοχής που θα επιτευχθούν με την εφαρμογή των αρχών της αποτελεσματικότητας της ανάπτυξης και με την αντιμετώπιση της συνεργασίας για την ανάπτυξη ως ενός μόνο συστατικού της συνολικής εσωτερικής και εξωτερικής δράσης που θα προωθήσει την υλοποίηση του θεματολογίου του 2030. Προκειμένου να επιτυγχάνονται αποτελεσματικότερα οι στόχοι της, και ιδίως ο πρωταρχικός στόχος της εξάλειψης της φτώχειας, η αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ θα πρέπει να μπορεί να προσαρμόζεται και να ανταποκρίνεται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες, κρίσεις και προτεραιότητες.
74. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συντονιστούν και θα αναπτύξουν κοινές θέσεις στα διεθνή φόρουμ σχετικά με τα ζητήματα που άπτονται της αναπτυξιακής πολιτικής. Οι εν λόγω θέσεις θα ενισχύσουν τη συλλογική επιρροή της ΕΕ και των κρατών μελών και θα συνεισφέρουν στη διεξαγωγή αποτελεσματικότερων πολυμερών συζητήσεων.
75. Σε επίπεδο χωρών, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα βελτιώσουν τον κοινό προγραμματισμό της αναπτυξιακής συνεργασίας ώστε να αυξήσουν τον συλλογικό τους αντίκτυπο μέσω της συγκέντρωσης των πόρων και των ικανοτήτων τους. Ο κοινός προγραμματισμός θα πρέπει να προωθηθεί και να ενισχυθεί, παραμένοντας παράλληλα προαιρετικός, ευέλικτος, συμμετοχικός και προσαρμοσμένος στην κατάσταση της κάθε χώρας. Θα πρέπει επίσης να καθιστά δυνατή την αντικατάσταση των εγγράφων προγραμματισμού της ΕΕ και των κρατών μελών από ενωσιακά κοινά έγγραφα προγραμματισμού. Η δέσμευση, η οικειοποίηση και η ανάληψη ίδιας ευθύνης από τις χώρες εταίρους είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για τη διαδικασία αυτή. Ο κοινός προγραμματισμός θα πρέπει να καθοδηγείται από την αναπτυξιακή στρατηγική της χώρας εταίρου και να ευθυγραμμίζεται με τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της χώρας εταίρου. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεργαστούν για να αναπτύξουν στρατηγικές αντιδράσεις με βάση την κοινή γνώση, την προστιθέμενη αξία, τα διδάγματα που αντλήθηκαν και την κοινή ανάλυση του πλαισίου της κάθε χώρας, συμπεριλαμβανομένων της φτώχειας και της βιωσιμότητας, καθώς και τις συνολικές σχέσεις της χώρας με την ΕΕ. Σε αυτή τη διαδικασία, θα λαμβάνουν υπόψη τα διαθέσιμα μέσα για την ανάπτυξη της χρηματοδότησης, σύμφωνα με το πρόγραμμα δράσης της Αντίς Αμπέμπα. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα επιδιώξουν τη βελτίωση του συντονισμού και των συνεργειών τους σε ασταθείς χώρες και χώρες που πλήττονται από συγκρούσεις, μεταξύ άλλων μέσω διαδικασιών κοινού προγραμματισμού και κοινής ανάλυσης συγκρούσεων. Αυτό θα συμβάλλει επίσης στο πλαίσιο της Νέας Συμφωνίας Δέσμευσης για τα Ασταθή Κράτη.

76. Η αύξηση της χρήσης κοινών αποκρίσεων της ΕΕ, στο πλαίσιο του κοινού ενωσιακού προγραμματισμού, θα έχει ως αποτέλεσμα την επίτευξη μεγαλύτερου επιτόπιου αντικτύπου και μεγαλύτερης προβολής της ΕΕ και των κρατών μελών της. Η προσέγγιση αυτή θα συμβάλει στη συγκέντρωση των πόρων, στη μείωση του κατακερματισμού και στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας. Τα κοινά πλαίσια παρακολούθησης και αποτελεσμάτων θα αποτελούν κεντρικά στοιχεία της κοινής απόκρισης, προκειμένου να εξασφαλίζονται η διατήρηση της ώθησης, η συνεισφορά στον διάλογο και η ενίσχυση της αμοιβαίας λογοδοσίας. Ο κοινός προγραμματισμός θα πρέπει να είναι ανοιχτός σε άλλους συναφείς δωρητές και διεθνείς φορείς εφόσον αυτό κρίνεται σκόπιμο σε επίπεδο χώρας από τις αντιπροσωπίες της ΕΕ και των κρατών μελών.
77. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα επιδιώκουν επίσης να παρέχουν υποστήριξη στις χώρες εταίρους μέσω κοινής υλοποίησης όποτε κρίνεται σκόπιμο. Η κοινή υλοποίηση είναι ένας τρόπος να προωθηθεί η παροχή πιο συνεκτικής, αποτελεσματικής και συντονισμένης στήριξης εκ μέρους της ΕΕ, με γνώμονα κοινούς στόχους – σε επιλεγμένους τομείς ή σε διατομεακά ειδικά θέματα – οι οποίοι έχουν προσαρμοστεί στα πλαίσια της κάθε χώρας. Η κοινή υλοποίηση θα βασίζεται σε κοινές αναλύσεις και θα λαμβάνει υπόψη τους διαθέσιμους πόρους, θα παρακολουθείται δε και θα αξιολογείται από κοινού. Η κοινή υλοποίηση μπορεί να πραγματοποιείται σε εθνικό, περιφερειακό ή παγκόσμιο επίπεδο και μπορεί να συνδέεται με άλλους τομείς εξωτερικής δράσης, ανάλογα με την περίπτωση.
78. Η κοινή υλοποίηση θα είναι συμμετοχική και ανοιχτή σε όλους τους εταίρους της ΕΕ που συμφωνούν και μπορούν να συνεισφέρουν σε ένα κοινό όραμα, συμπεριλαμβανομένων οργανισμών των κρατών μελών και φορέων αναπτυξιακής χρηματοδότησής τους, του ιδιωτικού τομέα, της κοινωνίας των πολιτών και του ακαδημαϊκού χώρου. Στους εν λόγω εταίρους θα μπορούσαν επίσης, εφόσον κρίνεται σκόπιμο, να περιλαμβάνονται κυβερνήσεις παρόμοιων αντιλήψεων, τα Ηνωμένα Έθνη και άλλοι διεθνείς και τοπικοί οργανισμοί και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Η κοινή υλοποίηση μπορεί να περιλαμβάνει διάφορες χρηματοδοτικές διαδικασίες, όπως η συγχρηματοδότηση και η κατ' εξουσιοδότηση συνεργασία, καθώς και μη χρηματοδοτικά μέσα υλοποίησης, και θα πρέπει να βασίζεται στα συγκριτικά πλεονεκτήματα των διάφορων φορέων και στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεχίσουν να αντλούν διδάγματα από τις κοινές εμπειρίες όλων των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των εμπειριών τους όσον αφορά διαδικασίες μετάβασης.

79. Την προσέγγιση πολυετούς αναπτυξιακού προγραμματισμού θα διαδεχθεί ο προγραμματισμός για την ανάπτυξη σε γεωγραφική ή θεματική βάση. Στο πλαίσιο της αναπτυξιακής συνεργασίας, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα χρησιμοποιούν διαφορετικές και συμπληρωματικές μεθόδους (όπως βοήθεια για την υλοποίηση σχεδίων, στήριξη τομεακών προγραμμάτων, στήριξη τομεακού και γενικού προϋπολογισμού) και τρόπους παροχής βοήθειας (συμπεριλαμβανομένων της αδελφοποίησης, της παροχής τεχνικής βοήθειας και της δημιουργίας ικανοτήτων), ανάλογα με το τι αποδίδει καλύτερα στην κάθε χώρα με βάση τις ικανότητες, τις ανάγκες και τις επιδόσεις της, λαμβάνοντας υπόψη συγκεκριμένες καταστάσεις.
80. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα αναζητούν, όπου κρίνεται σκόπιμο, δυνατότητες για να συγκεντρώνουν πόρους και να εφαρμόζουν ταχείες και ευέλικτες διαδικασίες λήψης αποφάσεων και υλοποίησης, ώστε να μεγιστοποιούν τον αντίκτυπο, την αποτελεσματικότητα και την προβολή της αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ για την επίτευξη των ΣΒΑ, μέσω πρωτοβουλιών, και ιδίως μέσω των καταπιστευματικών ταμείων της ΕΕ, που χρησιμοποιούνται για δράσεις έκτακτης ανάγκης, δράσεις μετά το στάδιο της έκτακτης ανάγκης ή θεματικές δράσεις, τα οποία μπορούν να παρέχουν ευκαιρίες για την ανάληψη αποτελεσματικών συλλογικών δράσεων από την ΕΕ, τα κράτη μέλη και άλλους αναπτυξιακούς εταίρους. Θα πρέπει να προσφέρουν διοικητική αποτελεσματικότητα και προστιθέμενη αξία, και να μην αποκλείουν κανέναν, μεταξύ άλλων επιτρέποντας τη συμμετοχή όλων των δωρητών, συμπεριλαμβανομένων των μικρών. Η Επιτροπή θα εξασφαλίσει τη διαφάνεια, μεταξύ άλλων ενημερώνοντας τακτικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, καθώς και μέσω της κατάλληλης συμμετοχής τους σε συναφείς δομές διακυβέρνησης, κατ' εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας της ΕΕ. Τα καταπιστευματικά ταμεία θα εφαρμόζουν το σύνολο των αρχών της αποτελεσματικότητας της ανάπτυξης και θα συνάδουν με τις μακροπρόθεσμες αναπτυξιακές προτεραιότητες, τις εθνικές και ενωσιακές στρατηγικές ανά χώρα και άλλα συναφή μέσα και προγράμματα.

81. Ο συντονισμός των προσπαθειών της ΕΕ και των κρατών μελών για τη δημοσιονομική στήριξη θα συμβάλει στην προώθηση των προσπαθειών υλοποίησης των ΣΒΑ στις χώρες εταίρους και θα βελτιώσει τη μακροοικονομική διαχείριση, τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών και το επιχειρηματικό περιβάλλον. Η δημοσιονομική στήριξη, κατά περίπτωση και με τους φορείς που επιθυμούν να συμμετάσχουν, θα χρησιμοποιείται για να ενισχύονται οι εταιρικές σχέσεις, ο πολιτικός διάλογος, η ανάληψη ίδιας ευθύνης από τις χώρες και η αμοιβαία λογοδοσία με τις αναπτυσσόμενες χώρες, βάσει κοινών αρχών, στόχων και συμφερόντων και ανάλογα με το πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό πλαίσιο των χωρών εταίρων. Η δημοσιονομική στήριξη θα εφαρμόζεται με σεβασμό προς τις αρχές της αποτελεσματικότητας της αναπτυξιακής πολιτικής και μόνο εάν οι συνθήκες είναι κατάλληλες και υπάρχουν συστήματα ελέγχου της αποτελεσματικής διακυβέρνησης, και θα συνοδεύεται από ανάπτυξη ικανοτήτων και μεταφορά γνώσεων και εμπειρογνωμοσύνης. Ως εκ τούτου, θα ενεργεί συμπληρωματικά προς τις προσπάθειες των αναπτυσσόμενων χωρών να επιτύχουν μεγαλύτερη συγκέντρωση πόρων και πιο εύστοχες δαπάνες με γνώμονα την υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης, και να προωθήσουν την ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την εξάλειψη της φτώχειας, τη μείωση των ανισοτήτων και τη δημιουργία ειρηνικών κοινωνιών. Η δημοσιονομική στήριξη μπορεί επίσης να συνεισφέρει ώστε να αντιμετωπιστούν τα αίτια της αστάθειας και να προωθηθούν η σταθερότητα και η οικοδόμηση του κράτους σε χώρες που βρίσκονται σε κατάσταση αστάθειας ή σε μεταβατικό στάδιο.
82. Ένα ακόμα σημαντικό μέσο για την υλοποίηση του θεματολογίου του 2030 είναι ο συνδυασμός επιχορηγήσεων και δανείων ως τρόπος μόχλευσης επιπρόσθετης ιδιωτικής χρηματοδότησης. Η συνδυαστική χρηματοδότηση καλύπτει όλα τα πεδία εξωτερικής συνεργασίας της ΕΕ σε διάφορους τομείς, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η ενέργεια, οι υποδομές μεταφορών και ύδρευσης, η υποστήριξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, οι κοινωνικοί τομείς και το περιβάλλον. Θα χρειαστεί μεγαλύτερη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα μέσω καινοτόμων χρηματοδοτικών μέσων, ώστε να προσελκυστεί περισσότερη ιδιωτική χρηματοδότηση για τη βιώσιμη ανάπτυξη, μεταξύ άλλων και για τη δράση για το κλίμα. Η συνδυαστική χρηματοδότηση – επειδή εξασφαλίζει την προσθετικότητα και εστιάζει στη συνάφεια με την ανάπτυξη – θα χρησιμοποιηθεί για να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα και να αντιμετωπιστούν οι αδυναμίες της αγοράς, καθώς και για να περιοριστούν οι στρεβλώσεις της αγοράς. Οι δραστηριότητες συνδυαστικής χρηματοδότησης θα προωθήσουν την εταιρική κοινωνική ευθύνη, μεταξύ άλλων μέσω της εφαρμογής σχετικών διεθνώς συμφωνημένων κατευθυντήριων γραμμών, αρχών και μέσων. Η συνδυαστική χρηματοδότηση αποτελεί σημαντική συνιστώσα του ευρωπαϊκού εξωτερικού επενδυτικού σχεδίου. Η στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα των κρατών μελών θα αποτελέσει σημαντικό χαρακτηριστικό των δραστηριοτήτων συνδυαστικής χρηματοδότησης της ΕΕ. Εκτός αυτού, θα συμμετάσχουν και άλλα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

3.2. Ενθάρρυνση ισχυρότερων και πιο συμμετοχικών πολυμερών εταιρικών σχέσεων

83. Η ανάπτυξη ισχυρότερων εταιρικών σχέσεων βρίσκεται στο επίκεντρο της προσέγγισης της ΕΕ για την υλοποίηση των ΣΒΑ. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεργαστούν στενότερα με όλους τους άλλους συναφείς φορείς με σκοπό να προωθηθεί η υλοποίηση του θεματολογίου του 2030 και να ενισχυθεί η ικανότητά τους για δημοκρατική ανάληψη ιδίας ευθύνης. Τα κοινοβούλια και τα πολιτικά κόμματα καθώς και οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, πρέπει να ανταποκρίνονται πλήρως στους ρόλους τους, μεταξύ άλλων και στον ελεγκτικό τους ρόλο, παράλληλα με τις εθνικές κυβερνήσεις, και να συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Ένας ακόμη σημαντικός ρόλος που διαδραματίζουν τα εθνικά και περιφερειακά κοινοβούλια είναι η κατάρτιση νομοθεσίας και η έγκριση προϋπολογισμών, καθώς και η μέριμνά τους για τη λογοδοσία των κυβερνήσεων.
84. Η πρωταρχική ευθύνη για την υλοποίηση του θεματολογίου του 2030 ανήκει στις εθνικές κυβερνήσεις. Στις σχέσεις τους με τις χώρες εταίρους, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα δώσουν μεγαλύτερη έμφαση στην ανάληψη ιδίας ευθύνης από τις χώρες, την εταιρική σχέση και τον διάλογο, ώστε να συνεισφέρουν στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας. Θα παράσχουν στήριξη για συνολικό και χωρίς αποκλεισμούς σχεδιασμό στις αναπτυσσόμενες χώρες, ο οποίος θα στηρίζεται στις στρατηγικές, τα προγράμματα και τους προϋπολογισμούς για την ανάπτυξη, σε εθνικό και υποεθνικό επίπεδο. Θα προωθήσουν ανοιχτούς διαλόγους των κυβερνήσεων με όλους τους ενδιαφερομένους στα στάδια της λήψης αποφάσεων, του σχεδιασμού, της υλοποίησης και της επανεξέτασης. Αυτές οι διαδικασίες θα βοηθήσουν τις εθνικές κυβερνήσεις να αξιολογήσουν τα διαθέσιμα μέσα υλοποίησης, να εντοπίσουν τις ελλείψεις και να επιλέξουν κατάλληλους τομείς για την αναπτυξιακή συνεργασία και άλλες μορφές διεθνούς συνεργασίας.
85. Βασικός στόχος θα είναι η οικοδόμηση ικανοτήτων των αναπτυσσόμενων χωρών για την υλοποίηση του θεματολογίου του 2030 σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, η προώθηση ευνοϊκού περιβάλλοντος για την άσκηση πολιτικών, ιδίως στις πιο περιθωριοποιημένες κοινότητες, και η υποστήριξη της άντλησης διδαγμάτων και της ανταλλαγής γνώσεων. Για τον σκοπό αυτό θα υποστηριχθούν η κινητοποίηση και η αποδοτική χρήση της εγχώριας δημόσιας χρηματοδότησης, που αποτελεί με διαφορά τη μεγαλύτερη και σταθερότερη πηγή χρηματοδότησης της βιώσιμης ανάπτυξης. Για τον ίδιο σκοπό, θα προωθηθούν επίσης τα συστήματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, με στόχο την αποτελεσματική είσπραξη των φόρων και τη διαφάνεια κατά τη χρήση των δημόσιων πόρων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα στηρίξουν την οικοδόμηση ικανοτήτων για εθνικά πλαίσια παρακολούθησης, για την ποιοτική συλλογή, κατανομή και ανάλυση δεδομένων και για τη συνοχή της πολιτικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

86. Η επίτευξη της πλειονότητας των ΣΒΑ εξαρτάται επίσης σε μεγάλο βαθμό από την ενεργό συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα υποστηρίξουν τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων με στόχο την αποκέντρωση, εφόσον κρίνεται απαραίτητο, ώστε οι τοπικές αρχές να αποκτήσουν καλύτερες δυνατότητες άσκησης διακυβέρνησης, να έχουν μεγαλύτερο αναπτυξιακό αντίκτυπο και να αντιμετωπίζουν καλύτερα τις ανισότητες στο εσωτερικό των χωρών. Θα υποστηρίξουν την καθιέρωση διαδικασιών που θα βοηθούν τους ανθρώπους να αλληλεπιδρούν αποτελεσματικά με την τοπική κυβέρνηση σε όλα τα στάδια του σχεδιασμού και της υλοποίησης πολιτικών και θα ενισχύσουν τη συνεργασία τους με τις τοπικές και άλλες υποεθνικές αρχές, μεταξύ άλλων και μέσω αποκεντρωμένης συνεργασίας.
87. Για την επιτυχημένη υλοποίηση του θεματολογίου του 2030 απαιτείται επίσης η ανάπτυξη ισχυρότερων εταιρικών σχέσεων με φορείς εκτός των κυβερνήσεων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα επεκτείνουν τις εταιρικές σχέσεις με τον ιδιωτικό τομέα, την κοινωνία των πολιτών – συμπεριλαμβανομένων των συνδικαλιστικών οργανώσεων και των οργανώσεων εργοδοτών – με πολυμερείς και περιφερειακούς οργανισμούς, τον ακαδημαϊκό τομέα, τη διασπορά και άλλους συναφείς ενδιαφερομένους. Θα συνεχίσουν να στηρίζουν την ανάπτυξη ικανοτήτων των εν λόγω φορέων ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται πλήρως στον ρόλο τους όσον αφορά τον σχεδιασμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των στρατηγικών βιώσιμης ανάπτυξης.
88. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα εμβαθύνουν τις εταιρικές σχέσεις τους με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που υποστηρίζουν τη βιώσιμη ανάπτυξη. Θα προωθήσουν τη δημιουργία κατάλληλου χώρου δραστηριοποίησης και ευνοϊκού περιβάλλοντος για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, με την πλήρη συμμετοχή όλων των πολιτών, ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται στον ρόλο τους ως ανεξάρτητοι προασπιστές, φορείς υλοποίησης, φορείς αλλαγής, στους τομείς της εκπαίδευσης σε θέματα ανάπτυξης και της ευαισθητοποίησης, καθώς και στον τομέα της παρακολούθησης και της εξασφάλισης της λογοδοσίας των αρχών. Θα υποστηρίξουν τις δεσμεύσεις των εν λόγω οργανώσεων για επίτευξη αποτελεσματικής, διαφανούς και υπεύθυνης αναπτυξιακής συνεργασίας, προσανατολισμένης στα αποτελέσματα.
89. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της αναγνωρίζουν τον κρίσιμο ρόλο που διαδραματίζει ο ιδιωτικός τομέας ως κινητήρια δύναμη της μακροπρόθεσμης βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και την ανάγκη να συνεργαστούν μαζί του μέσω δομημένου διαλόγου και κοινών αναπτυξιακών στόχων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα αναπτύξουν πρακτικά, συνεργατικά και διαφανή καθεστώτα εταιρικών σχέσεων, ανοιχτά στη συμμετοχή επιχειρήσεων, πολιτών και άλλων ενδιαφερομένων. Θα υποστηρίξουν τις βιώσιμες και δεοντολογικές επιχειρηματικές πρακτικές και θα δημιουργήσουν κίνητρα για επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα στη βιώσιμη ανάπτυξη σε παγκόσμιο επίπεδο.

90. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα ενισχύσουν την εταιρική τους σχέση με πολυμερείς οργανισμούς, μεταξύ άλλων με το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, τον Όμιλο της Παγκόσμιας Τράπεζας, τις περιφερειακές αναπτυξιακές τράπεζες, την G7, την G20, τον ΟΟΣΑ και άλλους περιφερειακούς και πολυμερείς οργανισμούς. Θα τους προτρέψουν να ευθυγραμμίσουν τον στρατηγικό σχεδιασμό και τις επιχειρησιακές δραστηριότητές τους με το θεματολόγιο του 2030 και να προωθήσουν την αμοιβαία και συντονισμένη υποστήριξη της υλοποίησής του, σε πλήρη ευθυγράμμιση προς τις εθνικές στρατηγικές βιώσιμης ανάπτυξης. Προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα του ΟΗΕ και του συστήματός του για την ανάπτυξη, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προαγάγουν μεταρρυθμίσεις και συνέργειες στο πλαίσιο του ΟΗΕ, τόσο σε επίπεδο κεντρικών υπηρεσιών όσο και σε επίπεδο χωρών, με στόχο το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών να ενεργεί «ως μία οντότητα». Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προαγάγουν τη συμμετοχή των αναπτυσσόμενων χωρών στη διακυβέρνηση των πολυμερών οργανισμών.

3.3. Εξατομίκευση των αναπτυξιακών εταιρικών σχέσεων ώστε να αντικατοπτρίζουν τις ικανότητες και τις ανάγκες

91. Η συνεργασία για την ανάπτυξη θα εξακολουθήσει να αφορά κάθε χώρα ή περιφέρεια χωριστά, ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες, στρατηγικές, προτεραιότητες και τους ιδιαίτερους πόρους των εταίρων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα αναπτύσσουν ολοένα πιο διαφοροποιημένα και εξατομικευμένα πλαίσια συνεργασίας με τις αναπτυσσόμενες χώρες. Οι εταιρικές σχέσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν, πέρα από την αναπτυξιακή συνεργασία και τη χρηματοδοτική βοήθεια, διάφορες στρατηγικές, πολιτικές και μέσα που να αποτυπώνουν την αυξανόμενη διαφοροποίηση των περιστάσεων που επικρατούν στις αναπτυσσόμενες χώρες.

92. Σεβόμενη πλήρως τις προτεραιότητες των μεμονωμένων κρατών μελών, η αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ και των κρατών μελών της θα εστιαστεί εκεί όπου υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη και όπου μπορεί να έχει τον μέγιστο αντίκτυπο, ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και σε εύθραυστες και συγκρουσιακές καταστάσεις. Οι χώρες αυτές, ιδίως στην Αφρική, έχουν ένα σημαντικό και αυξανόμενο ποσοστό των φτωχών πληθυσμών παγκοσμίως και το χαμηλότερο δυναμικό άντλησης χρηματοδότησης και τις μεγαλύτερες ελλείψεις όσον αφορά τα μέσα για την επίτευξη των ΣΒΑ. Στο μέλλον, θα συνεχίσουν να εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη διεθνή δημόσια χρηματοδότηση. Οι ροές διεθνούς δημόσιας χρηματοδότησης με τους πλέον ευνοϊκούς όρους, συγκεκριμένα δε οι επιχορηγήσεις, θα πρέπει να αναπροσαρμοστούν προς τις χώρες που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη, συμπεριλαμβανομένων όσων αντιμετωπίζουν καταστάσεις αστάθειας. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα λάβουν υπόψη τις ιδιαίτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι χώρες που μεταβαίνουν από το χαμηλό εισόδημα στο μέσο εισόδημα.
93. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα υποστηρίξουν την αναπτυξιακή συνεργασία, τον πολιτικό διάλογο και τις εταιρικές σχέσεις με τις χώρες μέσου εισοδήματος (ΧΜΕ) με σκοπό να επιτευχθούν η βιώσιμη ανάπτυξη, η εξάλειψη της φτώχειας, αντιμετώπιση των παρατεταμένων προσφυγικών κρίσεων και άλλα κοινά συμφέροντα. Θα συνδυάζουν την πολιτική συνεργασία, τη συνεργασία στον τομέα της ασφάλειας, την οικονομική, επιστημονική, τεχνική, τεχνολογική και χρηματοδοτική συνεργασία, ανάλογα με την περίπτωση. Στους διαλόγους σχετικά με τη δημόσια πολιτική και τις μεταρρυθμίσεις, θα λαμβάνεται υπόψη η ποικιλομορφία των χωρών μέσου εισοδήματος (ΧΜΕ), θα προωθούνται τα αμοιβαία συμφέροντα και θα προσδιορίζονται οι κοινές προτεραιότητες, οι εταιρικές σχέσεις και οι αρχές της συνεργασίας. Θα υποστηρίζεται η υλοποίηση των ΣΒΑ, οι οποίοι παρέχουν ένα κοινό και ολοκληρωμένο πλαίσιο συνεργασίας, συμβάλλοντας, μεταξύ άλλων, στη διαχείριση των παγκόσμιων δημόσιων αγαθών και στην αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων.

94. Πολλές ΧΜΕ εξακολουθούν να έχουν στο εσωτερικό τους μεγάλο αριθμό ατόμων που ζουν σε συνθήκες φτώχειας και συχνά έχουν πολύ υψηλό επίπεδο ανισότητας και κοινωνικού αποκλεισμού. Βασικό στοιχείο της συνεργασίας με τις ΧΜΕ θα είναι να εξασφαλιστεί η ενσωμάτωση όλων των πολιτών, μέσω της αντιμετώπισης της φτώχειας και των τυπικών και άτυπων εμποδίων που υψώνονται στην κοινωνική ενσωμάτωση μέσω της δίκαιης δημιουργίας και αναδιανομής του πλούτου. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα ανταποκριθούν επίσης την ανάγκη να επιταχυνθούν και να υποστηριχθούν η προώθηση προτύπων βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής, η μείωση των αποβλήτων, η υπεύθυνη διαχείριση των χημικών προϊόντων και η αποδοτική χρήση των πόρων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεργαστούν για την ανταλλαγή εμπειρογνωμοσύνης, τη διευκόλυνση της μεταφοράς τεχνολογίας και της ανταλλαγής ορθών πρακτικών – μεταξύ άλλων, με τη δημιουργία επιχειρηματικών πλατφόρμων για πολύ μικρές και μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις – για την προώθηση των υπεύθυνων επενδύσεων και της δημοσιονομικής μεταρρύθμισης υπέρ των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, για τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και την προαγωγή της χρηστής διακυβέρνησης, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
95. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα αναπτύξουν επίσης καινοτόμες μορφές συνεργασίας με τις πιο προηγμένες αναπτυσσόμενες χώρες, ακόμη και πέραν της χρηματοδοτικής συνεργασίας, δεδομένου ότι η ανάγκη των εν λόγω χωρών για ευνοϊκές μορφές συνδρομής είναι μικρότερη ή και μηδενική. Οι χώρες αυτές είναι σημαντικές για την υλοποίηση του θεματολογίου του 2030, και ο αντίκτυπός τους – ως μεγάλων οικονομιών – όσον αφορά τα παγκόσμια δημόσια αγαθά και τις προκλήσεις, περιλαμβανομένης της κλιματικής αλλαγής, γίνεται ολοένα σημαντικότερος.

Καινοτόμος συνεργασία με τις πιο προηγμένες αναπτυσσόμενες χώρες

Οι πιο προηγμένες αναπτυσσόμενες χώρες έχουν σημαντικό αντίκτυπο και επιρροή εντός των περιφερειών τους, μεταξύ άλλων και ως παράγοντες περιφερειακής σταθερότητας. Η συνεργασία με άλλες αναπτυσσόμενες χώρες αυξάνεται με ταχείς ρυθμούς και αντιστοιχεί σε σημαντικό ποσοστό της συνολικής διεθνούς συνεργασίας.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα αναπτύξουν νέες εταιρικές σχέσεις με τις πιο προηγμένες αναπτυσσόμενες χώρες, προκειμένου να προωθήσουν την υλοποίηση του θεματολογίου του 2030 μέσω ευρύτερου φάσματος συνεργασίας. Στον πυρήνα των εν λόγω εταιρικών σχέσεων βρίσκεται ο διάλογος σχετικά με τη δημόσια πολιτική και τις μεταρρυθμίσεις. Στους διαλόγους σχετικά με τις πολιτικές θα προωθούνται τα αμοιβαία συμφέροντα και θα προσδιορίζονται οι κοινές προτεραιότητες, εταιρικές σχέσεις και αρχές της συνεργασίας για την υλοποίηση των ΣΒΑ, οι οποίοι παρέχουν ένα κοινό και ολοκληρωμένο πλαίσιο αναπτυξιακής συνεργασίας. Οι εν λόγω νέες εταιρικές σχέσεις θα προωθήσουν την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, την παροχή τεχνικής συνδρομής και την ανταλλαγή γνώσεων. Επιπλέον, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεργαστούν με τις χώρες αυτές για την προώθηση της συνεργασίας Νότου-Νότου και της τριγωνικής συνεργασίας, σύμφωνα με τις αρχές για την αποτελεσματικότητα της ανάπτυξης.

96. Οι περιφερειακές συμφωνίες, τα πλαίσια, οι στρατηγικές, οι εταιρικές σχέσεις και οι πολιτικές σχετικά με όλες τις αναπτυσσόμενες χώρες θα έχουν ως γνώμονα την Κοινή Αντίληψη και θα βασίζονται σε κοινούς στόχους, αρχές και αξίες. Θα προωθούν την υλοποίηση του θεματολογίου του 2030 σε περιφερειακό επίπεδο με χώρες εταίρους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βρίσκονται στην Αφρική, την Καραϊβική και τον Ειρηνικό, καθώς και στη Λατινική Αμερική και την Ασία.
97. Η Κοινή Αντίληψη θα αποτελέσει επίσης οδηγό για τις δράσεις της ΕΕ στις αναπτυσσόμενες χώρες των γειτονικών περιοχών, εξασφαλίζοντας τη συνοχή και τη συνέπεια με την Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα χρησιμοποιήσουν έναν συνδυασμό μέσων στις γειτονικές τους χώρες, που θα συνάδει με άλλες δράσεις της ΕΕ στο πλαίσιο του θεματολογίου του 2030.

4. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΕΕ

4.1. Κινητοποίηση και αποδοτική χρήση όλων των μέσων υλοποίησης

98. Προκειμένου να λάβουν υπόψη το πλαίσιο που ορίζεται στο πρόγραμμα δράσης της Αντίς Αμπέμπα και στο θεματολόγιο του 2030, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να προσαρμόσουν την προσέγγισή τους, με στόχο την κινητοποίηση και την αποδοτική χρήση όλων των μέσων υλοποίησης, μεταξύ άλλων μέσω καινοτόμων χρηματοδοτικών μηχανισμών. Για την επίτευξη του στόχου αυτού απαιτείται εκ νέου προσήλωση στη θέσπιση ευνοϊκού και τελέσφορου περιβάλλοντος πολιτικής σε όλα τα επίπεδα. Αυτό περιλαμβάνει κινητοποίηση και αποτελεσματική χρήση της εγχώριας και διεθνούς δημόσιας χρηματοδότησης, κινητοποίηση του εγχώριου και του διεθνούς ιδιωτικού τομέα και ενίσχυση της ικανότητας των χωρών εταίρων προκειμένου να υπάρξει αλλαγή μέσω της οποίας θα τονωθούν το εμπόριο και οι επενδύσεις, θα στηριχθούν η επιστήμη, η τεχνολογία και η καινοτομία, θα αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις και θα αξιοποιηθούν οι θετικές συνέπειες της μετανάστευσης.
99. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεργαστούν με τις χώρες εταίρους για την προώθηση υγιούς περιβάλλοντος πολιτικής για την υλοποίηση του θεματολογίου του 2030. Θα υποστηρίξουν την ικανότητα των κρατών να διαμορφώνουν και να υλοποιούν βιώσιμες και χωρίς αποκλεισμούς εθνικές αναπτυξιακές πολιτικές και να ενισχύουν τη λογοδοσία και την ανταπόκριση προς τους πολίτες. Θα προωθήσουν πολιτικές σύνδεσης δημόσιων και ιδιωτικών δράσεων υπέρ της ανάπτυξης και δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και για την ισότιμη κατανομή της μέσω των εθνικών προϋπολογισμών. Θα σχεδιάσουν την αναπτυξιακή συνεργασία τους με γνώμονα την ενίσχυση των ικανοτήτων των χωρών για την εφαρμογή του θεματολογίου του 2030 και την ανταπόκριση στις ανάγκες και στις προσδοκίες των λαών τους.
100. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στην παραγωγή πρόσθετων πόρων εγχωρίως για τη βιώσιμη ανάπτυξη σε χώρες εταίρους. Αυτό συνεπάγεται την προώθηση της κινητοποίησης εγχωρίων πόρων, την προώθηση των κατάλληλων συνθηκών για την αύξηση εγχωρίων ιδιωτικών ροών, την ενίσχυση του διεθνούς εμπορίου ως μοχλού ανάπτυξης και την καταπολέμηση των παράνομων χρηματοοικονομικών ροών.

Κινητοποίηση και χρήση εγχώριων πόρων

Η ενίσχυση της κινητοποίησης εγχώριων πόρων είναι καίριας σημασίας για όλες τις προσπάθειες των κυβερνήσεων να επιτύχουν ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, εξάλειψη της φτώχειας και βιώσιμη ανάπτυξη. Αυξάνει την προβλεψιμότητα και τη σταθερότητα της χρηματοδότησης για τη βιώσιμη ανάπτυξη και μειώνει την εξάρτηση από τη βοήθεια. Σε συνδυασμό με τη χρηστή διαχείριση των δημοσίων δαπανών, παρέχει περισσότερα δημόσια αγαθά και υπηρεσίες, όπου είναι απαραίτητο, ενισχύοντας το κοινωνικό συμβόλαιο μεταξύ της κυβέρνησης και των πολιτών.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προωθήσουν την αποτελεσματική και αποδοτική κινητοποίηση και χρήση των πόρων, μεταξύ άλλων μέσω πρωτοβουλιών όπως εκείνη με τον τίτλο «Περισσότερες εισπράξεις, καλύτερες δαπάνες». Θα αντιμετωπίσουν τη φοροδιαφυγή, τη φοροαποφυγή και τις παράνομες χρηματοοικονομικές ροές, καθώς και τα ζητήματα της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας και του δίκαιου χαρακτήρα των φορολογικών συστημάτων και της χρηματοδότησης της κοινωνικής προστασίας. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της υποστηρίζουν, επίσης, την πρωτοβουλία «Addis Tax» και τις εργασίες του ΟΟΣΑ και της G20 για την αντιμετώπιση της διάβρωσης της βάσης και της μετατόπισης των κερδών, μεταξύ άλλων μέσω της υποβολής εκθέσεων ανά χώρα και της ανταλλαγής φορολογικών πληροφοριών, για να εξασφαλιστεί ότι οι εταιρείες θα φορολογούνται αναλόγως με τις εμπορικές τους δραστηριότητες και τα κέρδη τους. Υποστηρίζουν τη συμμετοχή των αναπτυσσόμενων χωρών στην παγκόσμια φορολογική διακυβέρνηση, στις συναφείς διεθνείς συζητήσεις και στις διαδικασίες καθορισμού προτύπων, συμπεριλαμβανομένων του παγκόσμιου φόρουμ για την διαφάνεια και την ανταλλαγή πληροφοριών για φορολογικούς λόγους και των συζητήσεων στο πλαίσιο της G20 και του ΟΟΣΑ. Δεσμεύονται να επιδιώξουν τη συνοχή μεταξύ των φορολογικών πολιτικών τους και των επιπτώσεών τους στις αναπτυσσόμενες χώρες.

101. Η εγχώρια δημόσια χρηματοδότηση είναι ζωτικής σημασίας για την εφαρμογή του θεματολογίου του 2030 σε όλες τις χώρες. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα υποστηρίξουν τις προσπάθειες των αναπτυσσόμενων χωρών να ενισχύσουν την κινητοποίηση των εσόδων, τη διαχείριση του χρέους και των δημόσιων δαπανών, να αναπτύξουν φορολογικά συστήματα, να αυξήσουν την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των δημόσιων δαπανών και να καταργήσουν σταδιακά τις επιβλαβείς για το περιβάλλον επιδοτήσεις των ορυκτών καυσίμων. Η επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια εξακολουθεί να διαδραματίζει σημαντικό συμπληρωματικό ρόλο στις προσπάθειες των χωρών — ιδίως των φτωχότερων και των πλέον ευάλωτων εξ αυτών — για την κινητοποίηση πόρων στο εσωτερικό τους. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της μπορούν να συνεισφέρουν στη βελτίωση της αποδοτικότητας των δημόσιων επενδύσεων στις χώρες εταίρους, μέσω της υποστήριξης πλαισίων μακροοικονομικής και δημοσιονομικής σταθερότητας, υγιών τομεακών πολιτικών και μεταρρυθμίσεων, ολοκληρωμένων ετήσιων και μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών πλαισίων και υγιών συστημάτων διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών, συμπεριλαμβανομένων της διαφάνειας και της βιωσιμότητας στις δημόσιες συμβάσεις.
102. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της είναι γενναιόδωροι πάροχοι αναπτυξιακής συνεργασίας, έχοντας παράσχει περισσότερο από το ήμισυ της επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας (ΕΑΒ) σε παγκόσμιο επίπεδο τα τελευταία χρόνια. Μολονότι η ΕΑΒ είναι ποσοτικά ασήμαντη για τις αναπτυσσόμενες χώρες στο σύνολό τους, αποτελεί σημαντική πηγή χρηματοδότησης για τις φτωχότερες και για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, οι οποίες πάσχουν από έλλειψη εγχώριων ικανοτήτων άντλησης χρηματοδότησης από άλλες πηγές. Η ΕΑΒ μπορεί επίσης να βοηθήσει στη μόχλευση άλλων μέσων εφαρμογής, ιδίως της δημόσιας εγχώριας χρηματοδότησης και των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα, καθώς επίσης και της επιστήμης, της τεχνολογίας και της καινοτομίας.
103. Η ΕΕ δεσμεύεται συλλογικά να παράσχει το 0,7 του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματός της (ΑΕΕ) ως ΕΑΒ εντός του χρονοδιαγράμματος του θεματολογίου του 2030. Προκειμένου να διοχετεύονται οι πόροι εκεί όπου υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη, ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και σε ευάλωτες χώρες που πλήττονται από συγκρούσεις, η ΕΕ αναλαμβάνει να ανταποκριθεί συλλογικά στον στόχο του 0,15-0,20 % της ΕΑΒ/του ΑΕΕ προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες βραχυπρόθεσμα και να φτάσει το 0,20 % της ΕΑΒ/του ΑΕΕ προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες εντός του χρονοδιαγράμματος του θεματολογίου του 2030. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της αναγνωρίζουν, επίσης, τις ιδιαίτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αναπτυσσόμενες χώρες της Αφρικής. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ τονίζει τη σημασία της στοχοθέτησης της ΕΑΒ στην αφρικανική ήπειρο, σεβόμενη παράλληλα πλήρως τις προτεραιότητες των επιμέρους κρατών μελών όσον αφορά την αναπτυξιακή βοήθεια. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της επιβεβαιώνουν όλες τις ατομικές και συλλογικές δεσμεύσεις τους όσον αφορά την ΕΑΒ και θα προβούν σε ρεαλιστικές και επαληθεύσιμες ενέργειες προς εκπλήρωση των δεσμεύσεων αυτών. Θα συνεχίσουν να παρακολουθούν την πρόοδο και θα υποβάλλουν εκθέσεις σε ετήσια βάση, ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια και η υποχρέωση δημόσιας λογοδοσίας.

104. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεχίσουν να εντείνουν την κινητοποίηση χρηματοδοτικών μέσων για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, στο πλαίσιο μιας παγκόσμιας προσπάθειας, ιδίως μέσω της παροχής ισχυρής στήριξης για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής στις αναπτυσσόμενες χώρες και την προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο της σύμβασης πλαισίου του ΟΗΕ για την κλιματική αλλαγή και της συμφωνίας των Παρισίων. Αναγνωρίζουν την ανάγκη να αυξηθούν οι εργασίες και η χρηματοδότηση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον περιορισμό της αύξησης της θερμοκρασίας του πλανήτη, μεταξύ άλλων μέσω των πολιτικών τους στους τομείς της εξωτερικής και της αναπτυξιακής συνεργασίας. Θα προσπαθήσουν να ενισχύσουν και να αυξήσουν τα παράλληλα οφέλη για το κλίμα στα προγράμματα συνεργασίας για την ανάπτυξη. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν δεσμευθεί να κινητοποιήσουν το μερίδιό τους στο πλαίσιο του στόχου των αναπτυγμένων χωρών για την από κοινού κινητοποίηση 100 δισ. USD ετησίως από το 2020 και έως το 2025, με στόχο τον μετριασμό και την προσαρμογή, από πολλές διαφορετικές πηγές, μέσα και διαύλους. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα εξακολουθήσουν να συμμετέχουν στον πολιτικό διάλογο για την ενίσχυση των δεσμεύσεων από άλλους παρόχους.
105. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεχίσουν να διασφαλίζουν ότι η ΕΑΒ θα χρησιμοποιείται με ορθώς στοχοθετημένο και στρατηγικό τρόπο και με συνοχή σε σχέση με άλλα μέσα υλοποίησης από όλες τις πηγές. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΕ θα συνεργαστεί με πρωτοβουλίες για την καλύτερη μέτρηση του πλήρους φάσματος της χρηματοδότησης για την ανάπτυξη, όπως η προτεινόμενη από τον ΟΟΣΑ μονάδα μέτρησης της συνολικής επίσημης στήριξης για τη βιώσιμη ανάπτυξη.
106. Η αναπτυξιακή συνεργασία θα αποτελέσει στήριγμα για τις χώρες εταίρους για τη δημιουργία ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της συμμετοχής τους στο παγκόσμιο εμπόριο, καθώς και για την ενίσχυση της συμβολής της εμπορικής πολιτικής της ΕΕ στη βιώσιμη ανάπτυξη. Η αναπτυξιακή συνεργασία θα βοηθήσει να ενισχυθούν η ενσωμάτωση και εφαρμογή των κεφαλαίων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη στις εμπορικές συμφωνίες, η αυξημένη προτιμησιακή πρόσβαση για τις ευάλωτες χώρες στην αγορά της ΕΕ και η στήριξη του δίκαιου και ηθικού εμπορίου, καθώς και να ενισχυθεί η περαιτέρω ανάπτυξη πολιτικών που θα διασφαλίζουν την υπεύθυνη διαχείριση των αλυσίδων εφοδιασμού. Σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να υποστηριχθούν η εφαρμογή των συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης και των συμφωνιών ελεύθερου εμπορίου με τις αναπτυσσόμενες χώρες, καθώς και των μονομερών προτιμήσεων, όπως η αδασμολόγητη και χωρίς ποσοστώσεις πρόσβαση στην αγορά της ΕΕ για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες (ΛΑΧ) μέσω της ρύθμισης «Όλα εκτός από όπλα». Ο καλύτερος συντονισμός των προγραμμάτων βοήθειας και συνεργασίας σε αυτούς τους τομείς θα επιτρέψει στην ΕΕ να εκμεταλλευτεί τις ευκαιρίες και να μοχλεύσει μια στενότερη εμπορική σχέση προκειμένου να προωθήσει στους εμπορικούς μας εταίρους το εν λόγω θεματολόγιο που βασίζεται σε αξίες.

107. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προωθήσουν την εφαρμογή άλλων μέσων υλοποίησης, συμπεριλαμβανομένων της επιστήμης, της τεχνολογίας και της καινοτομίας. Θα επιδιώξουν να μεγιστοποιήσουν τις ευκαιρίες από την επιστήμη, την τεχνολογία και την καινοτομία προς αναζήτηση νέων λύσεων στις παγκόσμιες προκλήσεις, λαμβάνοντας υπόψη το έργο του Μηχανισμού Διευκόλυνσης της Τεχνολογίας, της Τράπεζας Τεχνολογίας για τις Λιγότερο Ανπτυγμένες Χώρες και άλλων σχετικών οργανισμών. Θα συνεχίσουν να επενδύουν στην έρευνα και την ανάπτυξη στις αναπτυσσόμενες χώρες και για λογαριασμό τους, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης των εθνικών συστημάτων καινοτομίας. Θα επιδιώξουν την ενίσχυση των μετρήσιμων επιπτώσεων στην πρόοδο για την επίτευξη των ΣΒΑ μέσω μιας προσέγγισης υπεύθυνης έρευνας και ανάπτυξης που θα περιλαμβάνει την ελεύθερη πρόσβαση στα αποτελέσματα και τα δεδομένα ερευνών όσον αφορά τα έργα που λαμβάνουν δημόσια χρηματοδότηση και την επιστημονική εκπαίδευση.

4.2. Συνοχή της αναπτυξιακής πολιτικής για την επίτευξη των ΣΒΑ

108. Η βιώσιμη ανάπτυξη βρίσκεται στο επίκεντρο του σχεδίου της ΕΕ και έχει βαθιές ρίζες στις Συνθήκες, μεταξύ άλλων για την εξωτερική της δράση. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν αναλάβει τη δέσμευση να εξασφαλίζουν ανάπτυξη που να ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες. Για τη διασφάλιση συνοχής της πολιτικής που αφορά τη βιώσιμη ανάπτυξη, όπως ενσωματώνεται στο θεματολόγιο του 2030, απαιτείται η συνεκτίμηση του αντικτύπου όλων των πολιτικών για τη βιώσιμη ανάπτυξη σε όλα τα επίπεδα – σε εθνικό επίπεδο, εντός της ΕΕ, σε άλλες χώρες και σε παγκόσμιο επίπεδο.

109. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της επιβεβαιώνουν εκ νέου την προσήλωσή τους στη συνοχή της αναπτυξιακής πολιτικής (ΣΑΠ), η οποία απαιτεί να λαμβάνονται υπόψη οι στόχοι της αναπτυξιακής συνεργασίας κατά τη χάραξη πολιτικών που ενδέχεται να επηρεάσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες. Αυτό αποτελεί καθοριστικό στοιχείο της στρατηγικής για την επίτευξη των ΣΒΑ, καθώς και σημαντική συνεισφορά στην επίτευξη του ευρύτερου στόχου της συνοχής της πολιτικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη (ΣΠΒΑ). Με το θεματολόγιο του 2030 δίνεται νέα ώθηση στην ΕΕ και τα κράτη μέλη της για τη χάραξη και την εφαρμογή αλληλοενισχυόμενων πολιτικών.

110. Η παρούσα Κοινή Αντίληψη θα κατευθύνει τις προσπάθειες για την επίτευξη συνοχής της αναπτυξιακής πολιτικής σε όλες τις πολιτικές και όλους τους τομείς που καλύπτει το θεματολόγιο του 2030, επιδιώκοντας την ανάπτυξη συνεργειών, ιδίως στους τομείς του εμπορίου, της χρηματοδότησης, του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής, της επισιτιστικής ασφάλειας, της μετανάστευσης και της ασφάλειας. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στην καταπολέμηση των παράνομων χρηματοοικονομικών ροών και στη φοροαποφυγή, καθώς και στην προώθηση του εμπορίου και των υπεύθυνων επενδύσεων.
111. Η υλοποίηση του νέου οικουμενικού πλαισίου για τη βιώσιμη ανάπτυξη στον τομέα της αναπτυξιακής συνεργασίας αποτελεί κοινή ευθύνη όλων των ενδιαφερομένων. Η βιώσιμη ανάπτυξη απαιτεί ολιστική και διατομεακή προσέγγιση πολιτικής και συνιστά, εν τέλει, ζήτημα διακυβέρνησης, η διαχείριση του οποίου πρέπει να πραγματοποιείται σε συνεργασία με όλους τους ενδιαφερόμενους και σε όλα τα επίπεδα. Ως εκ τούτου, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προωθήσουν προσεγγίσεις στο επίπεδο του συνόλου της διοίκησης και θα διασφαλίσουν την πολιτική εποπτεία και προσπάθειες συντονισμού σε όλα τα επίπεδα υλοποίησης των ΣΒΑ. Προκειμένου να υποστηρίξουν καλύτερα τη διαμόρφωση πολιτικών και τη λήψη αποφάσεων, θα βεβαιώνονται για τον αντίκτυπο των πολιτικών στις αναπτυσσόμενες χώρες μέσω αποδεικτικών στοιχείων που συλλέγονται από διαβουλεύσεις, συνεργασία με τους ενδιαφερομένους, εκ των προτέρων εκτιμήσεις αντίκτυπου και εκ των υστέρων αξιολογήσεις σημαντικών πρωτοβουλιών πολιτικής. Η συνεχιζόμενη δράση της ΕΕ για τη δημιουργία βιώσιμων παγκόσμιων αλυσίδων εφοδιασμού, όπως στους τομείς της ξυλείας και των ειδών ένδυσης, καταδεικνύει την προστιθέμενη αξία που προσφέρει η υιοθέτηση συνεκτικής προσέγγισης. Οι πρωτοβουλίες πολιτικής θα πρέπει να αναφέρουν, στις περιπτώσεις που κρίνεται σκόπιμο, με ποιον τρόπο συνεισφέρουν στη βιώσιμη ανάπτυξη στις αναπτυσσόμενες χώρες. Αυτό είναι, επίσης, κρίσιμης σημασίας για τη βελτίωση της παρακολούθησης και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τη ΣΑΠ από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της.
112. Δεδομένου του οικουμενικού χαρακτήρα του θεματολογίου του 2030, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα ενθαρρύνουν, επίσης, άλλες χώρες, μεταξύ άλλων τις αναπτυσσόμενες, να αξιολογούν τον αντίκτυπο των δικών τους πολιτικών στην επίτευξη των ΣΒΑ. Επιπλέον, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα ενισχύσουν το διάλογο με τις χώρες εταίρους και θα τις υποστηρίξουν στις προσπάθειές τους να θεσπίσουν πλαίσια όσον αφορά τη συνοχή της πολιτικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Θα αναλάβουν ηγετικό ρόλο όσον αφορά την προώθηση της συνοχής της πολιτικής σε διεθνή φόρουμ όπως ο ΟΗΕ και η G20, ως μέρος της συνολικής στήριξης του θεματολογίου του 2030 στην εξωτερική δράση τους.

4.3. Αποτελεσματικότητα της ανάπτυξης

113. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της επαναλαμβάνουν τη δέσμευσή τους να εφαρμόζουν τις βασικές αρχές της αποτελεσματικότητας της ανάπτυξης, οι οποίες καθιερώθηκαν στο Μπουτάν το 2011 και ανανεώθηκαν στο φόρουμ υψηλού επιπέδου του Ναϊρόμπι το 2016. Αναλαμβάνουν τη δέσμευση για μεγαλύτερη εστίαση στα αποτελέσματα, ενίσχυση της διαφάνειας και αμοιβαία λογοδοσία, βελτίωση της ανάληψης ίδιας ευθύνης από τις χώρες και προώθηση των εταιρικών σχέσεων ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς. Αναγνωρίζουν την ανάγκη για αποτελεσματική συνεργασία όλων των αναπτυξιακών πόρων και όλων των εταίρων, προκειμένου να διασφαλισθούν βιώσιμα αποτελέσματα και η ενσωμάτωση όλων των πολιτών. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προωθήσουν ευρέως αυτό το έργο, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της παγκόσμιας σύμπραξης για την αποτελεσματική αναπτυξιακή συνεργασία (GPEDC). Η αναπτυξιακή συνεργασία τους θα υλοποιηθεί σε στενή συνεργασία με άλλους εταίρους και με πλήρη διαφάνεια προς τους πολίτες της Ευρώπης και των αναπτυσσόμενων χωρών.
114. Οι αρχές της αποτελεσματικότητας της ανάπτυξης εφαρμόζονται σε όλες τις μορφές αναπτυξιακής συνεργασίας. Αυτές περιλαμβάνουν τη διεθνή δημόσια χρηματοδότηση –όπως την ΕΑΒ, τη συνεργασία Νότου-Νότου και τη τριγωνική συνεργασία– τα δάνεια με και χωρίς ευνοϊκούς όρους και τις δραστηριότητες της κοινωνίας των πολιτών, του ιδιωτικού τομέα και των φιλανθρωπικών ιδρυμάτων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της αναμένουν από όλους τους αναπτυξιακούς εταίρους τους να ενσωματώσουν αυτές τις αρχές στις δραστηριότητές τους, αφού τις προσαρμόσουν στα συγκεκριμένα πλαίσια που τους αφορούν.
115. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεχίσουν να υποστηρίζουν τη διαφάνεια, που θα πρέπει σταδιακά να καλύψει όλα τα είδη αναπτυξιακών πόρων. Θα αναπτύξουν εργαλεία για την αποτελεσματικότερη παρουσίαση και χρήση δεδομένων σχετικά με την αναπτυξιακή συνεργασία. Θα βοηθήσουν τις χώρες εταίρους να συνδέσουν τους αναπτυξιακούς πόρους με τα αποτελέσματα, μέσω της καλύτερης διασύνδεσης των διαδικασιών σχεδιασμού και κατάρτισης προϋπολογισμών, με στόχο τη βελτίωση των διαδικασιών και των προτύπων λογοδοσίας.

116. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προαγάγουν περαιτέρω και θα παρακολουθούν τη χρήση των εθνικών συστημάτων για όλους τους τρόπους βοήθειας, όπου το επιτρέπει η ποιότητα, μεταξύ άλλων και σε τοπικό επίπεδο, προκειμένου να βελτιωθούν η δημοκρατική ανάληψη ιδίας ευθύνης και η αποτελεσματικότητα των φορέων σε εθνικό και υποεθνικό επίπεδο. Θα αξιολογήσουν από κοινού την αποτελεσματικότητα των συστημάτων των χωρών εταίρων για να διασφαλίσουν ότι εφαρμόζεται τεκμηριωμένη και συντονισμένη προσέγγιση. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα επιταχύνουν τις προσπάθειες για αποσύνδεση της βοήθειας και θα ενθαρρύνουν όλους τους φορείς της αναπτυξιακής συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένων των αναδυόμενων οικονομιών, να πράξουν το ίδιο. Αποσκοπούν στη βελτίωση του ορισμού της βοήθειας προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλοι οι διεθνείς χρηματοδότες, συμπεριλαμβανομένων των αναδυόμενων αναπτυξιακών εταίρων, θα προβούν και αυτοί στην αποσύνδεση της βοήθειας σε αμοιβαία βάση.

5. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ ΜΑΣ

117. Όσον αφορά την αναπτυξιακή συνεργασία, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της δεσμεύονται πλήρως να εφαρμόσουν ένα ολοκληρωμένο, διαφανές και με δυνατότητα λογοδοσίας σύστημα παρακολούθησης και επανεξέτασης για τον σκοπό της εφαρμογής του θεματολογίου του 2030. Αυτό περιλαμβάνει τη λογοδοσία προς τους πολίτες της ΕΕ, μεταξύ άλλων, μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων.
118. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα προσαρμόσουν σταδιακά τα συστήματα υποβολής εκθέσεων που εφαρμόζουν στον τομέα της αναπτυξιακής συνεργασίας, ώστε να συνάδουν με τις διαδικασίες και τους δείκτες παρακολούθησης του θεματολογίου του 2030. Θα βελτιώσουν την ποιότητα και τη διαθεσιμότητα των δεδομένων σχετικά με τις δραστηριότητες αναπτυξιακής συνεργασίας τους σε όλους τους τομείς του θεματολογίου του 2030. Θα καταβάλουν προσπάθειες για να διασφαλίσουν ότι οι εκθέσεις που υποβάλλουν καθίστανται όλο και περισσότερο συγκρίσιμες και συνάδουν με τις εκθέσεις που υποβάλλουν για άλλες διεθνείς δεσμεύσεις τους.
119. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα ενσωματώσουν το θεματολόγιο του 2030 και θα υποστηρίξουν τη χρήση δεικτών για τους ΣΑΒ με στόχο τη μέτρηση των αναπτυξιακών αποτελεσμάτων σε επίπεδο χώρας. Συγκεκριμένα, οι δείκτες για τους ΣΑΒ μπορούν να ενισχύσουν και να διευκολύνουν την εφαρμογή μιας κοινής προσέγγισης της ΕΕ προσανατολισμένης στα αποτελέσματα, η οποία θα ενθαρρύνει την εναρμονισμένη αναφορά των αποτελεσμάτων σε επίπεδο χωρών εταίρων, συμπεριλαμβανομένων των πλαισίων αποτελεσμάτων σε επίπεδο χωρών εταίρων, εάν υπάρχουν.

120. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα καταρτίζουν κοινή συγκεφαλαιωτική έκθεση σχετικά με την Κοινή Αντίληψη για την ανάπτυξη, στην οποία θα συμπεριλαμβάνεται ο αντίκτυπος των δράσεών τους για την υποστήριξη του θεματολογίου του 2030 στις αναπτυσσόμενες χώρες, ως συνεισφορά στην υποβολή εκθέσεων εκ μέρους της ΕΕ στο πολιτικό φόρουμ υψηλού επιπέδου των Ηνωμένων Εθνών (HLPF), όταν συνέρχονται σε επίπεδο αρχηγών κρατών ανά τετραετία. Η εν λόγω έκθεση θα αξιοποιεί και θα βασίζεται σε άλλες συναφείς εκθέσεις της ΕΕ, όπως εκθέσεις σχετικά με τα αποτελέσματα, την ΕΑΒ, την ευθύνη σχετικά με τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης και τη ΣΑΠ, καθώς και στην παρακολούθηση των ΣΒΑ στο πλαίσιο της ΕΕ.
121. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα ενισχύσουν τη στατιστική ικανότητα των αναπτυσσόμενων χωρών, μεταξύ άλλων μέσω της αύξησης της ικανότητας παραγωγής και ανάλυσης δεδομένων με σκοπό τη χάραξη πολιτικής και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, τα οποία θα πρέπει να αναλύονται εάν είναι δυνατόν βάσει εισοδήματος, φύλου, ηλικίας και άλλων παραγόντων και να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις περιθωριοποιημένες, ευάλωτες και δυσπρόσιτες ομάδες, τη διακυβέρνηση χωρίς αποκλεισμούς και άλλα ζητήματα που συνάδουν με την προσέγγιση της ΕΕ βάσει δικαιωμάτων. Προβλέπονται, επίσης, επενδύσεις σε ισχυρότερες στατιστικές υπηρεσίες σε υποεθνικό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και τη χρήση νέων τεχνολογιών και πηγών δεδομένων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα ενθαρρύνουν τις χώρες εταίρους τους να λαμβάνουν υπόψη τους τη φωνή των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων στην παρακολούθηση των ΣΒΑ και να προωθήσουν συγκεκριμένους μηχανισμούς για τον σκοπό αυτό.
122. Επιπλέον, η εκπαίδευση σε θέματα ανάπτυξης και η ευαισθητοποίηση μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην αύξηση των επιπέδων συμμετοχής των πολιτών και στην υλοποίηση των ΣΒΑ σε εθνικό και σε παγκόσμιο επίπεδο, ως στοιχείο της ταυτότητας του παγκόσμιου πολίτη.
123. Θα πραγματοποιηθεί μεσοπρόθεσμη αξιολόγηση της εφαρμογής της παρούσας Κοινής Αντίληψης μέχρι το 2024. Η αξιολόγηση αυτή θα εξηγήει τον τρόπο εφαρμογής της Κοινής Αντίληψης και τα αποτελέσματά της όσον αφορά την υλοποίηση του θεματολογίου του 2030. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα ελέγχουν συστηματικά την πρόοδο που επιτελείται και θα προσαρμόζουν τις δράσεις τους, ώστε να διασφαλίζεται ότι η αναπτυξιακή συνεργασία τους θα εξακολουθεί να στηρίζει την υλοποίηση του θεματολογίου του 2030 στις αναπτυσσόμενες χώρες, μεταξύ άλλων μέσω της διασύνδεσής της με άλλους σχετικούς τομείς πολιτικής.